

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-4

(Prot. Nr.13, 2.§)

2018.gada 9.martā

Par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu

Lieta Nr. TL\5-11\17\1

Par Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpumu SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" darbībās

SATURA RĀDĪTĀJS

I	LIETAS BŪTĪBA	3
II	LIETAS DALĪBNIKĪ	3
	1. SIA "Baltstor"	3
	2. SIA "Lenoka"	3
III	ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ	4
	3. Pārkāpuma lietas ierosināšana	4
IV	EKONOMISKAIS UN TIESISKAIS NOVĒRTĒJUMS	4
	4. Netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošana pārtikas preču piegādātājiem.....	4
	4.1. NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta piemērošana	5
	4.2. Paziņošanas process piegādātājiem par soda naudas piemērošanu	5
	4.3. Mazumtirgotāja un piegādātāju līgumu izvērtējums attiecībā uz līgumsodu noteikšanu	6
	4.4. SIA "Baltstor" piemērotās sankcijas	8
	4.5. SIA "Lenoka" piemērotās sankcijas	13
	4.6. KP secinājumi par SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" sankciju piemērošanu	28
	4.7. NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpuma pazīmes	28
V	LIETAS DALĪBNIKU VIEDOKĻU IZVĒRTĒJUMS	30

5. Sadarbības līgumu noteikumu izvērtējums.....	30
6. Piemērotie līgumsodi.....	33
VI ATBILDĪBA.....	37
7. Rakstveida apņemšanās	37
8. Tiesiskais pienākums.....	38
9. Naudas soda aprēķins	39
9.1. Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats	39
9.2. Pārkāpuma smagums.....	40
9.3. Pārkāpuma ilgums	40
9.4. Naudas soda apmērs, ievērojot pārkāpuma smagumu un ilgumu	41
9.5. Atbildību pastiprinošie/ mīkstinošie apstākļi	41
9.6. Galīgais naudas soda aprēķins.....	41

I Lietas būtība

- 1 Konkurences padome (turpmāk – KP) izvērtē SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” darbības, nosakot netaisnīgas un nepamatotas sankcijas piegādātājiem, pārkāpjot Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma (turpmāk – NMPAL) 6.panta pirmās daļas 11.punktā noteikto aizliegumu.

II Lietas dalībnieki

1. SIA “Baltstor”

- 2 SIA “Baltstor” – komercreģistrā reģistrēta 31.03.2004. (vienotais reģistrācijas Nr.40003672928), juridiskā un faktiskā adrese ir Krustpils iela 12, Rīga.
- 3 Nozare, kurā saimniecisko darbību veic SIA “Baltstor”, ir pārtikas produktu, dzērienu un tabakas nespecializētā vairumtirdzniecība (NACE2 46.39) un piena, piena produktu, olu un pārtikas tauku un eļļu vairumtirdzniecība (NACE2 46.33). SIA “Baltstor” ir mazumtirdzniecības kooperācija, kas apvieno neatkarīgus juridiskus uzņēmumus, kas galvenokārt veic mazumtirdzniecību nespecializētajos veikalos, kur pārsvarā tiek tirgotas pārtikas preces, dzērieni un tabaka (turpmāk – Baltstor mazumtirdzniecības kooperācija). SIA “Baltstor” darbības pamatprincips saistīts ar labāku tirdzniecības noteikumu, lielāku apjoma atlaižu iegūšanu no preču piegādātājiem un kopīga iepirkuma veikšanu visiem Baltstor mazumtirdzniecības kooperāciju partneriem.¹
- 4 Mazumtirgotāju kooperācijas partneri saimniecisko darbību veic izmantojot Mego vai Vesko preču zīmolu, kā arī visiem partneriem tiek organizētas kopīgas mārketinga aktivitātes (piemēram, preču akcijas avīzes, lojalitātes programma klientiem). Baltstor mazumtirdzniecības kooperācijā ietilpst arī SIA “Lenoka”. SIA “Baltstor” tieši nepieder neviens mazumtirdzniecības veikals.
- 5 SIA “Baltstor” ir pārtikas preču mazumtirgotājs un saskaņā ar NMPAL 1.pantā noteikto uz SIA “Baltstor” attiecas NMPAL regulējums.

2. SIA “Lenoka”

- 6 SIA “Lenoka” saimniecisko darbību veic mazumtirdzniecības nespecializēto veikalā, kuros galvenokārt ir pārtikas preces, dzērieni un tabaka (NACE2 47.11), nozarē. SIA “Lenoka” pieder 98 mazumtirdzniecības veikali².
- 7 SIA “Lenoka”, saimniecisko darbību veic ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības jomā, un kā uz pārtikas preču mazumtirgotāju uz to saskaņā ar NMPAL 1.pantā noteikto attiecas NMPAL regulējums.
- 8 Turpmāk Lēmumā, ja konkrētais Lēmumā aprakstītais gadījums attiecas tiešā veidā uz SIA “Baltstor” (nevis uz Baltstor mazumtirdzniecības kooperāciju kopumā) un uz SIA “Lenoka”, abi tirgus dalībnieki tiks dēvēti par mazumtirgotājiem.

¹ KP noslēguma ziņojums “Ikdienas patēriņa preču mazumtirdzniecības lielveikalu vidē tirgus uzraudzība. Iepirkumu grupu darbības izpēte.” - <http://kp.gov.lv/documents/19e30be791306928549b7da80af4e678f97aa942>, 4.lp

² 2017.gada decembrī

III Administratīvais process iestādē

3. Pārkāpuma lietas ierosināšana

- 9 KP, pamatojoties uz Konkurences likuma (turpmāk – KL) 7.panta pirmās daļas 1.punktu, ierosināja NMPAL ieviešanas tirgus uzraudzību.
- 10 Tirgus uzraudzības gaitā, izvērtējot tirgus situāciju un mazumtirgotāju sadarbību ar piegādātājiem, KP 09.03.2017., pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 1.punktu, NMPAL 4.panta pirmo un otro daļu, uz pašiniciatīvas pamata ierosināja lietu Nr.TL\5-11\17\1 “Par NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta iespējamo pārkāpumu SIA “Baltstor” darbībās”.
- 11 KP, pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27.panta otro daļu, 07.09.2017., pieņēma lēmumu pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu Lietā līdz 09.03.2018.
- 12 KP 09.11.2017., pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 1.punktu, NMPAL 4.panta pirmo un otro daļu, ierosināja lietu “Par NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta iespējamo pārkāpumu SIA “Lenoka” darbībās” un, pamatojoties uz KL 26.panta piekto daļu, apvienoja abas iepriekšminētās lietas vienā – Nr. TL\5-11\17\1 “Par NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta iespējamo pārkāpumu SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” darbībās” (turpmāk – Lietā).
- 13 KP 24.03.2017., 19.10.2017. un 02.02.2018. pieprasīja informāciju preču piegādātājiem, kas sadarbojas ar Baltstor mazumtirdzniecības kooperāciju, tādās izlases kārtā izvēlētās preču kategorijās kā 1) maize un maizes izstrādājumi, 2) gaļa un gaļas izstrādājumi, 3) piens un piena produkti, 4) graudu produkti (auzu pārslas, milti, griķi u.c.), 5) bezalkoholiskie dzērieni. Analizējot mazumtirgotāju sadarbības nosacījumus ar minēto preču kategoriju piegādātājiem un piegādes datus, Lietā tika pārbaudīta informācija attiecībā uz pārtikas preču piegādēm un līguma noteikumu pārkāpumiem.
- 14 KP amatpersonas 06.12.2017., pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 30.11.2017. lēmumu Nr. 3-12/0245/29, veica KL 9. panta piektās daļas 4. punktā noteiktās procesuālās darbības SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka”³ juridiskajā adresē, kas ir arī abu komersantu faktiskā adrese – Krustpils ielā 12, Rīgā.
- 15 Ievērojot KL 26.panta septītajā daļā noteikto, KP pēc lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanas 01.02.2018. nosūtīja SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” *Paziņojumu par Konkurences padomes lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu un par uzaicinājumu iepazīties ar lietā Nr.TL\5-11\17\1 esošajiem pierādījumiem un viedokļa izteikšanu*. Abos paziņojumos KP informēja Lietas dalībniekus par tiesībām iepazīties ar Lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju.
- 16 SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” 13.02.2018. iepazīnās ar lietas materiāliem⁴. SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” iesniedza vienotu viedokli un papildu informāciju Lietā 26.02.2018.

IV Ekonomiskais un tiesiskais novērtējums

4. Netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošana pārtikas preču piegādātājiem

- 17 NMPAL mērķis saskaņā ar likuma 2.pantu ir ierobežot mazumtirgotāja iepirkuma varas izmantošanu pret piegādātājiem, lai līdzsvarotu piegādātāju un mazumtirgotāju intereses mazumtirdzniecībā.
- 18 NMPAL 6. panta pirmās daļas 11. punktā noteikts, ka *pārtikas preču mazumtirdzniecībā*

³ Pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 30.11.2017. lēmumu (lieta Nr.3-12/0245/29-2017.g.) un KP Izpildinstitūcijas vadītāja 01.12.2017. pilnvaru Nr.5-19\61, KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 06.12.2017.

⁴ SIA “Baltstor” 13.02.2018. apliecinājums par iepazīšanos ar lietas materiāliem (KP reģ.14.02.2018. Nr.237) un SIA “Lenoka” 13.02.2018. apliecinājums par iepazīšanos ar lietas materiāliem (KP reģ.14.02.2018. Nr.238).

aizliegts piegādātājam noteikt netaisnīgas un nepamatotas sankcijas par līguma noteikumu pārkāpumu.

- 19 Lietā, NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta ietvaros tiek vērtēti divu veidu pārkāpumi:
1) līgumsoda piemērošana par preču piegādi ar neprecīzu cenu;
2) līgumsoda piemērošana par nepilnīgu preču pasūtījumu izpildi.
- 20 Turpmāk Lēmumā abu veidu pārkāpumi tiek analizēti atsevišķi, izdalot abu mazumtirgotāju sadarbību ar katru no 13. rindkopā minēto preču grupu piegādātājiem atsevišķi.
- 21 Lietā ir apskatīts laika periods no 01.01.2016.

4.1. NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta piemērošana

- 22 NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkts aizliedz pārtikas preču mazumtirgotājam piemērot netaisnīgas un nepamatotas sankcijas par darījumu noteikumu pārkāpumu. Konkrētās tiesību normas kontekstā par vispārēju principu ir atzīstams, ka sankcijām, kuras paredz vai piemēro mazumtirgotājs, ir jābūt taisnīgām un samērīgām kā ar konkrēto līguma (atsevišķu tā noteikumu) pārkāpumu, tā ar paredzamajiem zaudējumiem vai kaitējumu. Sankcijām ir jābūt atbilstošām godīgai darījumu praksei un labas ticības principam, un mazumtirgotājs tās nedrīkst izmantot, lai gūtu papildu regulārus ienākumus, izmantojot savu varu pār piegādātājiem.
- 23 Nosakot piemērojamās sankcijas par līguma noteikumu pārkāpumiem taisnīgo apmēru, papildus vērā ņemams Civillikuma regulējums par līgumsodiem. Līgumsoda apmērs saskaņā ar Civillikuma 1716.panta trešo daļu par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 % no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.
- 24 Ņemot vērā, ka Civillikums regulē attiecības, kurās darbojas līguma slēgšanas brīvība, un vienlaikus paredz ierobežojumus līgumsoda apmēra noteikšanai, savukārt NMPAL kā speciālais regulējums regulē attiecības, kurās mazumtirgotājam piemērot iepirkuma varai attiecībā pret piegādātāju, nebūtu pamatoti, ka NMPAL regulējuma ietvaros, tiktu pieļautas augstākas sankcijas nekā tos paredz Civillikuma 1716.panta trešā daļa. Līdz ar to NMPAL kontekstā par taisnīgām un pamatotām sankcijām par nepilnīgu preču piegādi nevar tikt uzskatītas tādas, kas pārsniedz 10% no pamatparāda (nepiegādāto preču) vērtības.
- 25 Lai arī par saistību neizpildi vispār saskaņā ar Civillikuma 1716. panta otro daļu nav paredzēts līgumsoda apmēra ierobežojums, KP norāda, ka NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta kontekstā arī saistību pilnīgas neizpildes gadījumā līgumsodam ir jābūt taisnīgam un samērīgam. Proti, arī gadījumos, kad piegādātājs nav veicis preču piegādi vispār, līgumsodam būtu jābūt samērīgam ar mazumtirgotājam nodarīto kaitējumu un nepiegādāto preču vērtību, turklāt mazumtirgotājam jāspēj pamatot piemērotā līgumsoda apmēru.
- 26 Turpmāk lēmumā lietotie termini “sankcija”, “naudas sods” un “soda nauda” apzīmē līgumsodu, ko mazumtirgotājs, izrakstot rēķinu, piemēro piegādātājam.

4.2. Paziņošanas process piegādātājiem par soda naudas piemērošanu

- 27 SIA “Baltstor”, tāpat arī SIA “Lenoka”, konstatējot sadarbības līguma nosacījumu pārkāpumu, izraksta pretenzijas vēstuli, kuru kopā ar faktūrrēķinu par soda naudas piemērošanu un pielikumu par līguma nosacījumu pārkāpumu, izmantojot pasta pakalpojumu starpniecību, nosūta piegādātājiem. Konstatējams, ka gan SIA “Baltstor”, gan SIA “Lenoka” visbiežāk sagatavo divu veidu pretenzijas vēstules atkarībā no līguma noteikumu pārkāpuma: 1) par konstatētajām cenu novirzēm; 2) par konstatētajām preču nepiegādēm, kuras var būt gan nepilnīgas piegādes, gan arī nepiegādes vispār.
- 28 Pretenziju vēstulju teksts ir mainīgs abiem tirgus dalībniekiem, taču tas satur galvenās komponentes – pārkāpuma būtību, soda apmēru, termiņu, kad sods jāsamaksā, brīdinājumu.

Cita starpā SIA “Baltstor” sagatavoto pretenziju vēstuļu teksts satur (var būt redakcionālas atšķirības): “(...) lūdzam izpildīt Līgumā uzņemto pienākumu – samaksāt līgumsodu par katru konstatēto pārkāpuma gadījumu un kompensēt radušos cenu starpību, veicot pielikumā pievienotā faktūrrēķina Nr.(...) apmaksu. (...) Gadījumā, ja šis Rēķins netiks samaksāts norādītajā termiņā, attiecīgā summa tiks ieturēta no tiem maksājumiem, kas veicami jūsu uzņēmumam un/vai nekavējoties tiks uzsākta parāda piedziņas procedūra. Pamatotas iebildes par šajā rēķinā norādīto ceļamas (desmit) kalendāra dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Bez iebilduma minētajā termiņā atstāts, šis rēķins tiks uzskatīts par jūsu uzņēmumam saistošu un turpmākas pretenzijas netiks pieņemtas.”⁵ Līdzvērtīga satura teksts tiek ietverts arī SIA “Lenoka” sagatavotā pretenzijas vēstulē (var būt redakcionālas atšķirības): “(...) Lūdzam (...) 10 dienu laikā no šīs pretenzijas saņemšanas dienas samaksāt soda naudu (...). Gadījumā, ja šis rēķins netiks samaksāts norādītajā termiņā, attiecīgā summa tiks ieturēta no tiem maksājumiem, kas SIA Lenoka ir jāveic jūsu uzņēmumam. Pamatotas iebildes par šajā rēķinā norādīto ceļamas 10 (desmit) kalendāra dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Bez iebilduma minētajā termiņā atstāts, šis rēķins tiks uzskatīts par jūsu uzņēmumam saistošu un turpmākas pretenzijas netiks pieņemtas.”⁶

- 29 Konstatējams, ka, pretenziju vēstulē ietverot atrunu par maksājumu ieturēšanu no maksājumiem, kas SIA “Baltstor”/SIA “Lenoka” veicami piegādātājam, mazumtirgotājs nodrošina faktūrrēķina par soda naudas piemērošanu samaksu arī gadījumos, kad piegādātājs to nevēlas maksāt, proti, ieturot attiecīgo summu no tiem maksājumiem, kas mazumtirgotājam būtu jāveic piegādātājam par preču piegādi.
- 30 Izrakstītie rēķini par soda naudas piemērošanu par nepilnīgu preču piegādi tiek aprēķināti no nepiegādātās preču summas, kas uzskatāma par pamatparāda summu un to apmērs svārstās no 10% līdz 100% un vairāk.
- 31 Attiecībā uz rēķiniem par soda naudas piemērošanu par cenu neprecizitātēm preču pavadzīmēs, konstatējams, ka Baltstor mazumtirdzniecības kooperācijas partneri (tostarp, SIA “Lenoka”) veicot pasūtījumu tā elektroniskajā formā nenorāda pasūtīto preču cenu. Tiek norādīts EAN kods, nosaukums, pasūtītais daudzums.
- 32 Konstatējams, ka soda nauda, kas piemērota par šāda veida līguma noteikumu pārkāpumu (neprecīza preču cena preču pavadzīmē) tiek aprēķināta no faktiskās piegādes cenas, kas norādīta preču pavadzīmē, nevis no kontroles piegādes cenas, par ko piegādātājs un mazumtirgotājs ir vienojušies sadarbības līgumā un, kas uzskatāma par pamatparāda summu. Šādu piemēroto līgumsodu apmērs svārstās no 10% līdz vairāk kā 100% no pamatparāda summas.
- 33 Šajā lēmumā netiek apskatīti pilnīgi visi SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” izrakstītie faktūrrēķini par soda naudas piemērošanu norādītajiem piegādātājiem, bet izlases kārtībā atspoguļota vien daļa no esošajām līgumsoda piemērošanas epizodēm laika posmā no 01.01.2016. – 31.03.2017. tādā mērā, lai pārliecinātos abu tirgus dalībnieku šādu darbību iespējamo sistemātisko raksturu.

4.3. Mazumtirgotāja un piegādātāju līgumu izvērtējums attiecībā uz līgumsodu noteikšanu

- 34 Tā kā SIA “Baltstor” ir Baltstor mazumtirdzniecības kooperācijas organizētāja, tad piegādes no piegādātājiem tiek organizētas un abu pušu tiesības un pienākumi sadarbības procesā atrunāti jumta līgumā, kas noslēgts starp SIA “Baltstor” un attiecīgo piegādātāju. Līdz ar to arī attiecībā uz sadarbību starp SIA “Lenoka” un piegādātājiem attiecas šie jumta līgumu nosacījumi. Lietā netiek atspoguļoti pilnīgi visi sadarbības līgumi starp SIA “Baltstor” un Lietā apskatītajiem

⁵ (*).

⁶ (*).

piegādātājiem, jo sadarbības līgumu nosacījumi visbiežāk atkārtojas.

- 35 KP pieprasīja SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” 13.rindkopā minēto preču grupu piegādātājiem iesniegt KP spēkā esošo līgumu ar SIA “Baltstor” kopijas. Turpmāk Lēmuma sadaļā tiek atspoguļoti tie sadarbības nosacījumi, kuros noteiktas piemērojamās sankcijas par līguma noteikumu pārkāpumiem, kā arī KP konstatētie līguma nosacījumi starp SIA “Baltstor” un piegādātājiem, kuri ir veicinājuši NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpumu: 1) nesamērīgu nosacījumu ietveršana sadarbības līgumos mazumtirgotājam un piegādātājam; 2) preču piegādes kļūdu novēršanas termiņš.

Līgumsodu noteikšana

- 36 Izvērtējot SIA “Baltstor” (*) līguma pielikuma Nr. 1 – preču piegādes līguma nosacījumus, konstatējams, ka 8.2. punkts nosaka: (*)
- 37 Iepriekš minētā līguma nosacījumi sadarbībai starp SIA “Baltstor” un (*) bija spēkā līdz 01.01.2017., kad tika noslēgts jauns sadarbības līgums. Konstatējams, ka iepriekšējā līgumā atrunātie nosacījumi attiecībā uz līgumsodu noteikšanu kontekstā ar NMPAL nosacījumiem pirmšķietami neliecina par taisnīgiem un pamatotiem līgumsodu noteikšanas kritērijiem, ņemot vērā, ka līgumā noteiktās summas nereti pārsniedz preču pasūtījumu kopsummu un iestājoties līguma nosacījumu pārkāpuma gadījumiem, to apmērs ir lielāks nekā 10% no pamatparāda summas.
- 38 SIA “Baltstor” un (*) līguma pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 3.1. punktā noteikts: (*) 8.2. punkts nosaka: (*). 8.3. punkts nosaka: (*). 8.4. punkts nosaka: (*).
- 39 Līguma, kas noslēgts starp SIA “Baltstor” un (*) vienošanās paredz grozījumus pie pamatlīguma, kas nosaka, ka par katru vienošanā atrunāto pamatlīguma nosacījuma pārkāpumu pircējs var piemērot pārdevējam sankcijas 20% apmērā par neatbilstošo piegādātās vai nepiegādātās preces summas iepirkuma cenās bez PVN.
- 40 Gan (*) līguma pielikuma Nr.1 – preču piegādes līgums, kas noslēgts starp (*) un SIA “Baltstor” 8.2. punkts, gan SIA “Baltstor” un (*) līguma pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 8.2. punkts, gan arī SIA “Baltstor: un (*) līguma pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 8.2. punkts, gan arī (*) līguma, kas noslēgts starp SIA “Baltstor” un (*), pielikuma Nr.1 preču piegādes līguma 8.2. punkts nosaka: (*) 8.3. punkts nosaka: (*). Līdzīgs definējums sniegts arī 04.01.2016. līguma Nr.1249/77, kas noslēgts starp SIA “Baltstor” un (*) pielikumā Nr.1 – preču piegādes un loģistikas pakalpojumu līgums – 8. sadaļā “Pretenzijas”, kas nosaka, ka (*).
- 41 Konstatējams, ka **Error! Reference source not found.** līdz 40.rindkopā norādītie līguma nosacījumi, kas nosaka, ka pie noteiktiem līguma nosacījumu pārkāpumiem pārdevēja (piegādātāja) pienākums ir samaksāt pircējam (mazumtirgotājam) taisnīgas un pamatotas sankcijas, neparedzot konkrētu piemērojamā līgumsoda apmēru, nav skaidri un nepārprotami saprotami piegādātājiem. Iestājoties faktiskiem līguma nosacījuma pārkāpumiem, sankcijas apmēriem jābūt taisnīgiem un pamatotiem atbilstoši NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktā noteiktajam.

Nesamērīgu nosacījumu ietveršana sadarbības līgumos

- 42 SIA “Baltstor” un (*) 02.01.2017. līguma Nr.BTS – 1427 pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 3.4.punktā noteikts: (*) un 2.1. punktā noteikts: (*).
- 43 Arī SIA “Baltstor” un (*) 30.05.2014. līguma Nr.858 pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 3.4. punktā noteikts: (*).
- 44 SIA “Baltstor” un (*) 24.01.2011. līguma Nr.BTS – 319 pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 3.4. punktā un 04.01.2016. līguma Nr.BTS – 1251, kas noslēgts starp SIA “Baltstor” un

(*), Pielikuma Nr.1 Preču piegādes līguma 3.4. punktā noteikts: (*).

45 Arī SIA “Baltstor” un (*) 04.01.2016. līguma Nr.BTS – 1233 Nr/1 – preču piegādes līguma 3.4. punktā un SIA “Baltstor” un (*) 01.08.2016. līguma Nr.BTS – 1405 pielikuma Nr.1 – preču piegādes līguma 3.4. punktā noteikts identisks (*)

46 Konstatējams, ka šo līguma nosacījuma izmantošana no piegādātāja puses ir iespējama tikai gadījumos, kad ir iepriekš plānoti ražošanas pārtraukumi. Izvērtējot abus līgumu punktus (proti, 2.1. un 3.4.) kopsakarā, konstatējams, ka gadījumos, ja preču pasūtījums no mazumtirgotāja puses nav saņemts vismaz līguma 3.4. punktā noteiktās darba dienas iepriekš, piegādātājam nav iespējams izmantot līguma 3.4. punktā noteiktās tiesības savlaicīgi brīdināt par preču nepiegādi. Savukārt piegādātājam, neizpildot līguma 3.4. punktā noteikto, mazumtirgotājs var piemērot attiecīgās soda sankcijas. KP vērtējumā šādu pretrunīgu un faktiski neizpildāmu līguma nosacījumu iekļaušana piegādes līgumā norāda uz nevienlīdzīgu atbildības sadalījumu starp piegādātāju un mazumtirgotāju. Turklāt šāda līguma nosacījuma iekļaušanai sadarbības līgumā iztrūkst samērīguma, jo, lai atbildība abām pusēm tiktu noteikta vienlīdzīga, līguma nosacījumam būtu jāparedz preču piegādes atteikuma termiņu līdzvērtīgu preču pasūtījumu veikšanas termiņam.

Preču piegādes kļūdu novēršanas termiņš

47 (*) līguma, kas noslēgts starp SIA “Baltstor” un (*) pielikuma Nr.1 – preču piegādes un loģistikas pakalpojuma līguma – 8.5. punkts nosaka: (*)

48 Konstatējams, ka, lai gan piegādātājam teorētiski pastāv iespēja 24 stundu laikā novērst neprecīzās cenas preču pavadzīmē, faktiski tā nevar tikt īstenota, jo par cenu neprecizitāti piegādātājs no mazumtirgotāja uzzina tikai saņemot fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu, kas tiek izrakstīti vismaz nedēļu pēc faktiskās preču piegādes, kā liecina Lietā esošie pierādījumi.

4.4. SIA “Baltstor” piemērotās sankcijas

49 KP pieprasīja SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” 13. rindkopā minēto preču grupu piegādātājiem iesniegt informāciju par SIA “Baltstor” piemērotajiem līgumsodiem, tostarp iesniegt KP SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” izrakstītos fakturrēķinus par soda naudu piemērošanu apliecinātas kopijas. Turpmāk Lēmumā sniegts vērtējums par KP rīcībā esošajiem fakturrēķiniem, sniedzot detalizētāku vērtējumu atsevišķiem fakturrēķiniem, kurus piegādātāji iesnieguši KP.

Piegādātājs A

Tabula Nr.1

Atsevišķi SIA "Baltstor" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam A laika periodā no 01.09.2016. līdz 31.01.2017.

N r. p. k.	Fakturrēķina datums un numurs (I) ⁷	Dokumenta Nr., uz kura pamata tiek izrakstīts fakturrēķins (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III) ⁸	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI) ⁹
CENU NOVIRZE¹⁰						
1.	15.09.2016. Nr.62844FR ¹¹		144 gab. (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 32 %
2.			120 gab. (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 39 %
3.			720 gab. (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 24 %
PREČU NEPIEGĀDE¹²						
4.	04.01.2017. Nr.17/14PM SD	Nr.Z59447 21.12.2016.	80 gab. (*)	(*)	100 %	

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 50 SIA "Baltstor" Lietā apskatītajā laika posmā ir izrakstījusi (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu piegādātājam A. SIA "Baltstor" pati veic visu preču pasūtīšanu un piegādātājs A preces piegādā tikai uz SIA "Baltstor" noliktavu.
- 51 Par visiem 1.tabulā atspoguļotajiem fakturrēķiniem un pārējiem piegādātājam A adresētajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu piegādātājs A ir norēķinājis savstarpējo ieskaitu veidā. Fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu samaksu apliecina: 08.02.2016. akts par

⁷ Ar fakturrēķinu šeit un turpmāk tiek saprasts pielikums pie mazumtirgotāja sagatavotās pretenziju vēstules piegādātājam un atspoguļo soda naudas pamatojumu un apmēru.

⁸ Šeit un turpmāk lēmumā esošo visu tabulu III kolonnā veikts līgumsoda aprēķins pēc šādas formulas: $A \times (N \times P) + \text{cenu novirze}$, kur

A = soda naudas % izteikts skaitļos (piem., 10% - 0.1, 20% - 0.2, 100% - 1),

N = daudzums (gab./kg), par kādu izrakstīts fakturrēķins par līgumsoda piemērošanu

P = cena (piem., faktiskā piegādes cena cenu novirzes gadījumos/kontroles piegādes cena preču nepiegādes gadījumos), EUR

Cenu novirze = cenu novirze starp kontroles piegādes cenu un cenu, kas atspoguļota preču pavadzīmē, EUR. Gadījumos, kad cenu novirze nepastāv, tad attiecīgi šī sadaļa formulā netiek iekļauta.

⁹ Šeit un turpmāk lēmumā esošo visu tabulu VI kolonnā veikts faktiskā līgumsoda aprēķins (%) cenu novirzes gadījumos pēc šādas formulas: $(L / (N \times P)) \times 100$, kur

L = noteiktais līgumsods fakturrēķinā (EUR),

N = daudzums (gab./kg), par kādu izrakstīts fakturrēķins par līgumsoda piemērošanu,

P = cena (EUR) (kontroles pirkuma cena, t.i., nolīgta cena, par kādu vienojušās abas sadarbības puses).

¹⁰ Šeit un turpmāk paziņojumā ar cenu novirzi saprot cenu neprecizitātes.

¹¹ Konkrētais fakturrēķins tiks sastādīts par vairākām preču pasūtījuma pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

¹² Šeit un turpmāk tabulās ar preču nepiegādi tiek saprastas gan nepilnīgas preču piegādes, gan pilnīgas preču nepiegādes, ņemot vērā, ka ne SIA "Baltstor", ne SIA "Lenoka" datora sistēmā, ģenerējot fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu, tās netiek atsevišķi izdalītas.

savstarpējo parāda ieskaitu Nr. (*), 02.11.2016. akts par savstarpējo parāda ieskaitu Nr. (*), 16.03.2017. akts par savstarpējo parāda ieskaitu Nr. (*), 28.04.2017. akts par savstarpējo parāda ieskaitu Nr. (*), kā arī SIA “Baltstor” konta izraksts par konta apgrozījumu attiecībā uz 8160 kontu – saņemtās soda naudas un līgumsodi no piegādātāja A - laika posmā no 01.01.2016. – 06.12.2017.

- 52 Saskaņā ar SIA “Baltstor” un piegādātāja A noslēgto sadarbības līgumu (skat. 47. rindkopu), piegādātājam A ir tiesības 24 stundu laikā piegādāt pircējam preci ar pareizām preču cenām gadījumos, kad preču pavaddokumentā pie preču piegādes tika norādītas neprecīzas cenas. Konstatējams, ka piegādātājam A, lai gan teorētiski pastāv šāda iespēja, faktiski tā nevar tikt īstenota (skat. 48.rindkopu). Piemēram, 1.tabulas 1.rindā norādītais fakturrēķins par soda naudas piemērošanu cenu neprecizitātes gadījumā tika izrakstīts 15.09.2016., bet preces, par kurām izrakstīts fakturrēķins, tika piegādātas 31.08.2016., t.i., fakturrēķins par soda naudas piemērošanu cenu neprecizitātes gadījumā izrakstīts pēc divām nedēļām. Līdz ar to piegādātājam A šo kļūdu nebija iespējams novērst, jo par to netika informēts laikā.
- 53 Attiecībā par soda naudu, kas tiek noteikta par gadījumiem, kad preču pavadzīmē tiek atspoguļota neprecīza cena, konstatējams, ka tās apmērs ir 10% no faktiskās piegādes cenas, kurai pieskaitīta cenu novirze. No 1.tabulā atspoguļotajiem datiem konstatējams, ka faktiskā piegādes cena cenu neprecizitātes gadījumos vienmēr ir augstāka nekā kontroles piegādes cena. Līdz ar to SIA “Baltstor”, piemērojot šādu aprēķina sistēmu, gūst lielākus ieņēmumus nekā, ja aprēķins tiktu veikts no kontroles piegādes cenas, kas būtu uzskatāma par pamatparāda summu. Vienlaicīgi konstatējams, ka gadījumos, kad pie 10% soda naudas no pamatparāda summas tiek pieskaitīta cenu novirzes summa, gala rezultātā soda naudas apmērs konkrētos 1. tabulā apskatītajos gadījumos (1., 2., 3.rinda) un pārējos norādītā fakturrēķina gadījumos bija pat līdz 39% no kontroles piegādes cenas jeb pamatparāda summas.
- 54 Savukārt attiecībā uz līgumsoda apmēru par nepilnīgu preču piegādi, konstatējams, ka pat, ja sadarbības līgumā noteikts, ka līgumsoda apmērs par līguma nosacījumu pārkāpumu ir ne vairāk kā 10% no pamatparāda summas, konstatējams, ka vienā gadījumā tas bijis lielāks, t.i., 100% apmērā. Tas savukārt uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu līgumsodu saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktā noteikto.
- 55 Konstatējams, ka kopā no izrakstītajiem 14 fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu, divi no tiem bijuši par cenu neprecizitāti un viens par soda naudu, kas pārsniedz 10% no pamatparāda summas par preču nepilnīgu piegādi. Līdz ar to par netaisnīgiem un nepamatotiem līgumsodiem piegādātājam A atzīstamas trīs epizodes (15.09.2016.Nr.62844FR, 15.09.2016. Nr.62848 FR, 04.01.2017.Nr.17/14PM SD) par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA “Baltstor” puses laika periodā no 01.09.2016. līdz 31.01.2017.

Piegādātājs B

Tabula Nr.2

Atsevišķi SIA "Baltstor" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam B laika periodā no 01.01.2016. līdz 30.04.2016.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Dokumenta Nr., uz kura pamata tiek izrakstīts fakturrēķins (II)	Daudzums (gab./kg) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						
1.	30.03.2016. Nr.16/107PM SD	Nr.Z52521 25.03.2016.	1.608 kg (*)	(*)	100 %	
2.	26.02.2016. Nr.16/76PM SD	Nr.Z51244 08.02.2016.	1.97 kg (*)	(*)	100 %	
3.	08.04.2016. Nr.16/110PM SD	Nr.Z52558 28.03.2016.	6 gab. (*)	(*)	100 %	
CENU NOVIRZE						
4.	27.01.2016. Nr.16/40NM SD	PPR 190739 19.01.2016.	5.98 kg (*)	(*)	100 %	(*) = 139 %
5.	27.01.2016. Nr.16/36NM SD	PPR 190612 18.01.2016.	13.52 kg (*)	(*)	100 %	(*) = 139 %

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 56 SIA "Baltstor" Lietā apskatītajā laika posmā izrakstīja (*) fakturrēķinus piegādātājam B.
- 57 Visi izrakstītie fakturrēķini par soda naudas piemērošanu galvenokārt tika sastādīti par nepilnīgi veiktām preču piegādēm¹³.
- 58 Piegādātājs B izrakstītos fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu ir samaksājis. Piegādātāja B veiktās apmaksas apliecina SIA "Baltstor" konta izraksts par konta apgrozījumu attiecībā uz 8160 kontu – saņemtās soda naudas un līgumsodi no piegādātāja B laika posmā no 01.01.2016. – 06.12.2017.
- 59 Konstatējams, ka attiecībā par līgumsoda apmēru nepilnīgas preču piegādes gadījumā SIA "Baltstor" izraksta fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu 100% apmērā no pamatparāda summas. Tas redzams 2.tabulas 1. – 3.rindā atspoguļotajos piemēros, kā arī konstatēts pārējos SIA "Baltstor" izrakstītajos fakturrēķinos, kas adresēti piegādātājam B attiecībā uz nepilnīgām preču piegādēm (skat. 56.rindkopu).
- 60 Attiecībā uz līgumsoda apmēru par neprecīzu cenu norādīšanu preču pavadzīmēs, konstatējams (piemērs: 2.tabulas 4.rinda), ka SIA "Baltstor" izraksta fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu 100% apmērā, taču aprēķinā tiek ņemta vērā faktiskā piegādes cena, kas ir augstāka kā kontroles piegādes cena, kas būtu uzskatāma par pamatparāda summu, jo par to

¹³ (*)

sadarbības puses ir vienojušās. Līdz ar to faktiski cenu neprecizitātes gadījumos SIA “Baltstor” izraksta līgumsodu vairāk nekā 100% apmērā no pamatparāda summas.

- 61 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi un cenu novirzi 100% vai vairāk apmērā no pamatparāda summas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu 10 epizodēs (Nr.16/107PM SD, 16/40NM SD, 16/36NM SD, 16/76PM SD, 16/74PM SD, 16/100PM SD, 16/110PM SD, 16/124PM SD, 16/174PM SD, 16/203PM SD) attiecībā uz piegādātāju B par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA “Baltstor” puses laika periodā no 01.01.2016. līdz 31.07.2016.

Piegādātājs C

Tabula Nr.3

Atsevišķi SIA “Baltstor” izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam C laika periodā no 01.08.2016. līdz 31.03.2017.

Nr.p.k	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Dokumenta Nr., uz kura pamata tiek izrakstīts fakturrēķins (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						
1.	16.08.2016. Nr.16/241PM SD	Nr.Z55901 05.08.2016.	8 gab. (*)	(*)	100%	
2.	03.10.2016. Nr.16/354PM SD	Nr.Z57233 27.09.2016.	360 gab. (*)	(*)	100%	
3.	06.03.2017. Nr.17/176PM SD	Nr.Z61167 24.02.2017.	14 gab. (*)	(*)	100%	
CENU NOVIRZE						
4.	15.11.2016. Nr.63947 FR	Līgums Nr.(*)	800 gab. (*)	(*)	100%	(*) = 112 %

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 62 SIA “Baltstor” Lietā apskatītajā laika periodā ir izrakstījusi (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu par līguma noteikumu pārkāpumiem piegādātājam C. Visbiežāk fakturrēķini tiek izrakstīti par preču nepilnīgām piegādēm un cenu neprecizitātēm preču pavadzīmē¹⁴.
- 63 Visi izrakstītie fakturrēķini no piegādātāja C puses ir samaksāti. To apliecina SIA “Baltstor” konta izraksts par konta apgrozījumu attiecībā uz 8160 kontu – saņemtās soda naudas un līgumsodi no piegādātāja C laika posmā no 01.01.2016. – 06.12.2017.
- 64 Konstatējams, ka attiecībā uz līgumsoda apmēru nepilnīgas preču piegādes gadījumā SIA “Baltstor” izraksta fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu 100% no pamatparāda summas. Tas redzams 3. tabulas 1. – 3.rindā atspoguļotajos piemēros, kā arī konstatēts pārējos SIA “Baltstor” izrakstītajos fakturrēķinos, kas adresēti piegādātājam C attiecībā uz nepilnīgām preču piegādēm.
- 65 Attiecībā uz līgumsoda apmēru par neprecīzu cenu norādīšanu preču pavadzīmēs (piemērs:

¹⁴ (*);

3. tabulas 4. rinda), konstatējams, ka SIA "Baltstor" izraksta fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu 100% apmērā, taču aprēķinā tiek ņemta vērā faktiskā piegādes cena, kas ir augstāka kā kontroles piegādes cena, kas būtu uzskatāma par pamatparāda summu, jo par to sadarbības puses ir vienojušās. Līdz ar to faktiski cenu neprecizitātes gadījumos SIA "Baltstor" izraksta fakturrēķinu par līgumsoda piemērošanu vairāk nekā 100% apmērā no pamatparāda summas.

- 66 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi un cenu novirzi 100% vai vairāk apmērā no pamatparāda summas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu visās 17 epizodēs (17/175PM SD, 17/176PM SD, 16/241PM SD, 16/239PM SD, 62857 FR, 16/164PM SD, 16/165PM SD, 16/367PM SD, 16/354PM SD, 63947 FR, 16/129PM SD, 60936 FR, 16/144PM SD, 16/143PM SD, 16/156PM SD, 62304FR, 62305FR) attiecībā uz piegādātāju C par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA "Baltstor" laika periodā no 01.07.2016. līdz 31.03.2017.

4.5. SIA "Lenoka" piemērotās sankcijas

- 67 KP pieprasīja SIA "Lenoka" 13. rindkopā minēto preču grupu piegādātājiem iesniegt informāciju par SIA "Lenoka" piemērotajiem līgumsodiem, tostarp iesniegt KP SIA "Lenoka" izrakstītos fakturrēķinus par soda naudu piemērošanu apliecinātas kopijas. Turpmāk Lēmumā sniegts vērtējums par KP rīcībā esošajiem fakturrēķiniem, sniedzot detalizētāku vērtējumu atsevišķiem fakturrēķiniem, kurus piegādātāji iesnieguši KP.

Piegādātājs D

Tabula Nr.4

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam D laika periodā no 01.08.2016. līdz 31.03.2017.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības (V)	II kolonnā minētā preču pasūtījuma preču vienību daudzums (gab/kg) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						
1.	06.03.2017. Nr.17/1182PM SD	Nr.Z3000189 23.02.2017.	3 gab. (*)	(*)	100%	34
2.	27.02.2017. Nr.17/1098PM SD	Nr.Z2963642 15.02.2017.	2 gab. (*)	(*)	100%	27
3.	21.11.2016. Nr.16/6438PM SD ¹⁵	Nr.Z2540827 09.11.2016.	2 gab. (*)	(*)	100%	84.80
4.	16.11.2016. Nr.16/6355PM SD	Nr.Z2424093 13.10.2016.	3 gab. (*)	(*)	100%	46
5.	22.08.2016. Nr.16/4664PM	Nr.Z2159042 11.08.2016.	5 gab. (*)			

¹⁵ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

	SD		AKCIJAS prece	(*)	100%	23
6.		Nr.Z2171873 15.08.2016.	5 gab. (*)	(*)	100%	66
7.		Nr.Z2173530 15.08.2016.	20 gab. (*)	(*)	100%	55
8.		Nr.Z2173584 15.08.2016.	5 gab. (*)	(*)	100%	40
9.	17.08.2016. Nr.16/4533PM SD ¹⁶	Nr.Z1976424 29.06.2016.	5 gab. (*)	(*)	100%	172

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 68 Atbilstoši 4. tabulai konstatējams, ka visos tabulā atspoguļotajos gadījumos SIA “Lenoka”, sagatavojot fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu par līguma nosacījuma pārkāpumiem piegādātājam D ir piemērojusi soda naudu 100% apmērā no nepiegādāto preču vērtības.
- 69 Salīdzinot fakturrēķinos esošo informāciju ar konkrētiem preču pasūtījumiem, uz kā pamata tika izrakstīti fakturrēķini par soda naudas piemērošanu, KP konstatē, ka visos deviņos gadījumos ir notikušas nepilnīgas piegādes. Astoņos no deviņiem 4. tabulā atspoguļotajiem gadījumiem preču nepilnīga piegāde ir bijusi regulārās cenas precēm un vienā gadījumā precei par akcijas cenu.
- 70 Kopā 2016.gadā SIA “Lenoka” izrakstīja (*), bet 2017.gada janvāris – marts periodā (*) fakturrēķinus piegādātājam D pēc vienotas sistēmas, proti, piemērojot soda naudu 100% apmērā no preču vērtības par nepilnīgām preču piegādēm. (*) Visus fakturrēķinus, ieskaitot 4.tabulā minētos, piegādātājs D samaksāja.
- 71 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi 100% apmērā no pamatparāda summas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu vismaz 25 epizodēs (06.03.2017.Nr.17/1182PM SD, 27.02.2017.Nr.17/1098PM SD, 21.11.2016. Nr.16/6438PM SD, 16.11.2016.Nr.16/6355PM SD, 22.08.2016. Nr.16/4664PM SD, 17.08.2016.Nr.16/4533PM SD, 13.03.2017.Nr.17/1403PM SD, 17.02.2017.Nr.65529FR SD, 12.02.2017.Nr.17/900PM SD, 25.01.2017.Nr.17/437PM SD, 16.01.2017.17/359PM SD, 27.12.2016.Nr.16/7151PM SD, 20.12.2016.Nr.16/7034PM SD, 19.12.2016.Nr.16/6961PM SD, 05.10.2016.Nr.16/5590PM SD) attiecībā uz piegādātāju D par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA “Lenoka” laika periodā no 01.03.2016. līdz 31.03.2017.

Piegādātājs E

Tabula Nr.5

Atsevišķi SIA “Lenoka” izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam E laika periodā no 01.01.2017. līdz 28.02.2017.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						

¹⁶ Tas pats.

1.	20.02.2017. Nr.17/1019PM	Nr.Z2942973 10.02.2017.	4 gab. (*)	(*)	20 %	
2.	¹⁷	Nr.Z2950337 12.02.2017.	6 gab. (*)	(*)	20 %	
3.	30.01.2017. Nr.17/610PM	Nr. Z2841952 18.01.2017	3 gab. (*)	(*)	20 %	
4.	SD	Nr. Z2841684 18.01.2017	2 gab. (*)	(*)	20 %	
5.	06.02.2017. Nr.17/778PM	Nr. Z2867710 24.01.2017.	5 gab. (*)	(*)	20 %	
6.	SD	Nr. Z2883627 27.01.2017	3 gab. (*)	(*)	20 %	
7.		Bukleta preču nepiegāde pēc pasūtījuma	3 gab. (*)	(*)	20 %	
CENU NOVIRZE¹⁸						
8.	08.02.2017. Nr.17/782NM	PPR 8483258 PR 02.02.2017	1 gab. (*)	(*)	20% + cenu novirze	(*) = 35%
9.	SD ¹⁹	PPR 8483082 PR 02.02.2017	10 gab. (*)	(*)	20% + cenu novirze	(*) = 35%
10.	03.02.2017. Nr.17/703NM	PPR 8482553 PR 01.02.2017	6 gab. (*)	(*)	20% + cenu novirze	(*) = 35%
11.	SD ²⁰	PPR 8482758 PR 01.02.2017	10 gab. (*)	(*)	20% + cenu novirze	(*) = 35%

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 72 Kopā 2016.gadā SIA “Lenoka” izrakstīja (*), , bet 2017.gada janvāra – marta periodā (*) fakturrēķinus piegādātājam E par tādiem līguma nosacījuma pārkāpumiem kā nepilnīga preču piegāde un cenu neatbilstība preču pavadzīmē.²¹ Visos minētajos fakturrēķinos SIA “Lenoka” aprēķinu sistēmu ir veidojusi pēc vienādas shēmas, kā tas aprakstīts 73. un 74. rindkopā.
- 73 No 5.tabulā atspoguļotajiem datiem konstatējams, ka soda naudas apmērs par preču nepilnīgu piegādi ir 20% no pamatparāda summas gan par regulāro preču nepilnīgām piegādēm, gan arī bukleta preču (t.i., precēm, kas tika ievietotas Mego/Vesko akciju bukletā) nepilnīgām piegādēm.
- 74 Savukārt soda nauda, kas tiek noteikta par gadījumiem, kad preču pavadzīmē tiek atspoguļota neprecīza cena, konstatējams, ka tās apmērs ir 20% no faktiskās piegādes cenas²², kurai pieskaitīta cenu novirze. No Lietā esošajiem pierādījumiem konstatējams, ka faktiskā piegādes cena cenu neprecizitātes gadījumos vienmēr ir augstāka nekā kontroles piegādes cena²³. Līdz ar to SIA “Lenoka”, piemērojot šādu soda naudas aprēķina sistēmu, gūst lielākus ieņēmumus nekā, ja aprēķins tiktu veikts no kontroles piegādes cenas. Vienlaicīgi konstatējams, ka gadījumos, kad pie 20% soda naudas no galvenā parāda apjoma tiek pieskaitīta cenu novirzes summa, gala rezultātā soda naudas apmērs konkrētos 5.tabulā apskatītajos gadījumos (8., 9., 10., 11. rinda) un pārējos norādītā fakturrēķina gadījumos bija 35% no kontroles piegādes cenas jeb pamatparāda summas.

¹⁷ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

¹⁸ Šeit un turpmāk paziņojumā ar cenu novirzi saprot cenu neprecizitātes.

¹⁹ Tas pats

²⁰ Tas pats

²¹ (*);

²² Cena, kas tiek atspoguļota preču pavadzīmē.

²³ Cena, par kuru vienojušies piegādātājs un mazumtirgotājs un atspoguļota sadarbības līgumā.

- 75 Par 2016.gadā izrakstītajiem fakturrēķiniem SIA "Lenoka" un piegādātājs E vienojās, ka piegādātājs E samaksās (*) no kopējās fakturrēķinos izrakstītās summas. Norēķināšanos piegādātājs E par šo summu veica, piemērojot papildu akcijas precēm SIA "Lenoka" mazumtirdzniecības veikalos.
- 76 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi 100% apmērā no pamatparāda summas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu vismaz 10 epizodēs (20.02.2017.Nr.17/1019PM, 30.01.2017.Nr.17/610PM SD, 06.02.2017.Nr.17/778PM SD, 08.02.2017.Nr.17/782NM SD, 03.02.2017.Nr.17/703NM SD, 13.02.2017.Nr.17/910PM SD, 10.02.2017.Nr.17/806NM SD, 10.02.2017.Nr.17/808NM SD, 31.01.2017.Nr.17/659NM SD, 10.02.2017.Nr.17/822NM SD) attiecībā uz piegādātāju E par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA "Lenoka" laika periodā no 01.03.2016. līdz 31.03.2017.

Piegādātājs F

Tabula Nr.6

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam F laika periodā no 01.10.2016. līdz 28.02.2017.

Nr. p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab./kg) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
CENU NOVIRZE						
1.	24.02.2017. Nr.17/1050N M	PPR 017463 03.02.2017	16 gab. (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 37%
2.		PPR 017463 03.02.2017	48 gab. (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 22%
3.	18.12.2016. Nr.16/6838PM SD ²⁴	Nr. Z5286779 21.11.2016	5 gab. (*)	(*)	100 %	
4.		Nr. Z2587225 21.11.2016	2 gab. (*)	(*)	100 %	
PREČU NEPIEGĀDE						
5.	19.12.2016. Nr.16/6990PM SD ²⁵	Nr. Z2662035 07.12.2016	1.5 kg (*)	(*)	100 %	
6.		Nr. Z2669286 09.12.2016	6 gab. (*)	(*)	100 %	
7.	24.10.2016.	Nr.	30 gab.			

²⁴ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

²⁵ Tas pats

	Nr.16/5921PM SD ²⁶	Z2410328 10.10.2016	(*)	(*)	100 %	
8.		Nr. Z2425304 13.10.2016	30 gab. (*) AKCIJAS prece	(*)	100 %	

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 77 Dati 6. tabulā norāda, ka SIA “Lenoka” sadarbībai ar piegādātāju F par līguma nosacījumu pārkāpumu attiecībā par neprecīzas cenas norādīšanu preču pavadzīmē izraksta fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu 10% apmērā no faktiskās piegādes cenas, kurai pieskaitīta cenu novirze. Lai gan līgumsoda apmērs līdz 10% par saistību nepienācīgu izpēti saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu ir atļauts, gadījumos, kad soda naudas aprēķinam tiek pieskaitīta cenu novirze, soda naudas summa pārsniedz 10% no pamatparāda summas un saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu līgumsodu. Tas novērots arī 6. tabulas 1. un 2. rindā, kur līgumsoda apmērs faktiski bija 37% un 22% no pamatparāda summas.
- 78 Pārējos 6. tabulā atspoguļotajos gadījumos SIA “Lenoka” izrakstījusi fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu 100% apmērā par preču nepilnīgu piegādi.
- 79 Kopā 2016.gadā SIA “Lenoka” izrakstīja (*) fakturrēķinus par līguma nosacījumu pārkāpumiem piegādātājam F, no tiem (*) tika akceptēti (samaksāti) un (*) apstrīdēti un anulēti. Savukārt 2017.gadā par laika periodu janvāris – februāris SIA “Lenoka” izrakstīja piegādātājam F (*) fakturrēķinus, no kuriem (*) tika akceptēti un samaksāti, bet (*) ir apstrīdēšanas procesā. SIA “Lenoka” izraksta fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu par cenu novirzi un par preču nepilnīgu piegādi.²⁷
- 80 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi 100% apmērā no pamatparāda summas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu vismaz 14 epizodēs (t.sk., 24.02.2017.Nr.17/1050NM, 18.12.2016.Nr.16/6838PM SD, 19.12.2016.Nr.16/6990PM SD, 24.10.2016.Nr.16/5921PM SD,) attiecībā uz piegādātāju F, par kurām piegādātājs F ir norēķinājies par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA “Lenoka” laika periodā no 01.03.2016. līdz 28.02.2017.

Piegādātājs G

Tabula Nr.7

Atsevišķi SIA “Lenoka” izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam G laika periodā no 01.06.2016. līdz 31.03.2017.

Nr. p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
CENU NOVIRZE						
1.	08.03.2017. Nr.17/1281NM	PPR 3533048 21.02.2017.	20 gab.	(*)	(*) summa par gadījumu	(*) =>400%

²⁶ Tas pats

²⁷ (*)

2.	SD	PPR 3532951 21.02.2017.	40 gab.	(*)	(*) summa par gadījumu	(*) =>200%
3.	05.09.2016. Nr.16/4770NM	PPR 3280613 25.08.2016.	6 gab. (*)	(*)	100 %	(*) =>100%
4.	SD	PPR 3280164 25.08.2016.	5 gab. (*)	(*)	100 %	(*) =>100%
PREČU NEPIEGĀDE						
5.	28.06.2016. Nr.16/3459PM	Nr.Z1863817 03.06.2016	80 gab. (*)	(*)	100 %	
6.	SD ²⁸	Nr.Z1867147 03.06.2016	24 gab. (*)	(*)	100 %	
7.	29.06.2016. Nr.16/3525PM	Nr.Z1853987 01.06.2016	40 gab. (*)	(*)	100 %	
8.	SD ²⁹	Nr.Z1900902 13.06.2016.	8 gab. (*) AKCIJAS prece	(*)	100 %	
9.	06.03.2017. Nr.17/1189PM	Nr.Z2819057 12.01.2017.	6 gab.	(*)	(*) summa par gadījumu	(*) =>200%
10.	SD	Nr.Z2914174 03.02.2017.	40 gab.	(*)	(*) summa par gadījumu	(*) =>200%

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 81 SIA "Lenoka" laika posmā no 01.01.2016. līdz 31.03.2017. ir izrakstījusi (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu piegādātājam G. Fakturrēķini visbiežāk izrakstīti par cenu neprecizitātēm preču pavadzīmēs un par preču nepilnīgām piegādēm.
- 82 Konstatēts, ka no izrakstītajiem (*) rēķiniem (*) fakturrēķini bija par nepilnīgām piegādēm un to aprēķināšanas shēmas ir divējādas. Ir gadījumi, kad par nepilnīgām piegādēm tiek izrakstīti fakturrēķini par soda naudas piemērošanu 100% apmērā no pamatparāda summas (skat. 7.tabulas 5., 6., 7. un 8.rindu), kā arī ar (*) soda naudu par katru gadījumu. Konstatēts, ka ir gadījumi, kad fakturrēķins par soda naudas piemērošanu (*) apmērā par gadījumu tiek izrakstīts par regulārās preces nepilnīgu piegādi un ir gadījumi, kad šāds fakturrēķins tiek izrakstīts tikai par akcijas vai bukleta preces nepilnīgu piegādi. Šajos gadījumos līgumsoda apmērs procentuāli pārsniedz 100% no pamatparāda summas, kas uzskatāmi redzams arī 7.tabulā norādītajos piemēros.
- 83 Attiecībā uz fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu cenu novirzes gadījumos, konstatējams, ka šādi gadījumi kopā bijuši (*). No tiem (*) gadījumos ir izrakstīts fakturrēķins par soda naudas piemērošanu (*) apmērā par gadījumu un kā redzams no piemēriem 7.tabulas 9. un 10.rindā, tad šādos gadījumos faktiskais līgumsoda apmērs bija virs 100% no pamatparāda summas. Savukārt (*) gadījumos fakturrēķins izrakstīts par soda naudas piemērošanu, kas vienāda ar 100% no faktiskās piegādes cenas vai lielāku par 100% no kontroles piegādes cenas jeb pamatparāda summas.
- 84 Visos iepriekš minētos gadījumos, t.i., vismaz septiņās epizodēs (08.03.2017.Nr.17/1281NM SD, 05.09.2016.Nr.16/4770NM SD, 28.06.2016.Nr.16/3459PM SD, 29.06.2016. Nr.16/3525PM SD, 06.03.2017.Nr.17/1189PM SD, 07.03.2017.Nr.17/1271NM SD, 10.03.2017.Nr.17/1296NM SD) attiecībā uz piegādātāju G par kopējo summu (*), kas

²⁸ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

²⁹ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

piemēroti no SIA "Lenoka" laika periodā no 01.06.2016. līdz 31.03.2017.izrakstīto fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu preču piegādē apmērs ir netaisnīgs un nepamatots saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu.

Piegādātājs H

Tabula Nr.8

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam H laika periodā no 01.06.2016. līdz 31.03.2017.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
CENU NOVIRZE						
1.	15.07.2016. Nr.16/3867NM	PPR 766815 12.07.2016.	27 gab. (*)	(*)	100 %	(*)= 102%
2.	SD ³⁰	PPR 766825 12.07.2016.	12 gab. (*)	(*)	100 %	(*)= 110%
3.	21.10.2016. Nr.16/5896NM	PPR 796239 20.10.2016.	4 gab. (*)	(*)	100 %	(*)= 111%
4.	SD ³¹	PPR 796246 20.10.2016.	8 gab. (*)	(*)	100 %	(*) = 111%
PREČU NEPIEGĀDE						
5.	06.06.2016. Nr.16/3084PM SD ³²	Z1809806 21.05.2016.	10 gab. (*) AKCIJAS prece	(*)	100 %	
6.		Z1812292 22.05.2016.	6 gab. (*)	(*)	100 %	
7.	20.03.2017. Nr.17/1576PM	Nr.Z3043017 05.03.2017.	12 gab. (*)	(*)	100 %	
8.	SD ³³	Nr.Z3061935 09.03.2017.	20 gab. (*)	(*)	100 %	
9.	06.03.2017. Nr.17/1190PM	Nr.Z2999970 23.02.2017.	5 gab. (*)	(*)	100 %	
10.	SD ³⁴	Nr.Z3005436 24.02.2017.	180 gab. BUKLETA prece	(*)	(*) summa par gadījumu	(*) = 22%
11.	27.02.2017.	Nr.Z2942612	4 gab.			

³⁰ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

³¹ Tas pats

³² Tas pats

³³ Tas pats

³⁴ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

	Nr.17/1112PM	09.02.2017.	(*)	(*)	100 %	
12.	SD	Nr.Z2947442	8 gab.			
		11.02.2017.	(*)	(*)	100 %	

Avots: Piegādātāja sniegtā informācija

- 85 SIA “Lenoka” laika posmā no 01.01.2016. līdz 31.03.2017. ir izrakstījusi (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu piegādātājam H.
- 86 No 8. tabulā atspoguļotajiem piemēriem konstatējams, ka SIA “Lenoka” izrakstījusi fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu 100% apmērā no faktiskās piegādes cenas piegādātājam H par cenu novirzi preču piegādes pavaddokumentos.
- 87 Attiecībā uz fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu gadījumos, kad tika veiktas nepilnīgas piegādes, soda naudas apmērs bija 100% no pamatparāda summas. Atsevišķos gadījumos, kad netika piegādāta bukleta prece, līgumsods tika noteikts (*) par gadījumu, kas uzskatāmā piemērā 8. tabulas 10. rindā norāda, ka piemērotais līgumsoda apmērs bija 22% no pamatparāda summas.
- 88 No piegādātāja H sniegtās informācijas konstatējams, ka visi fakturrēķini, izņemot trīs (27.02.2017. Nr.17/1112PM, 06.03.2017. Nr.17/1190PM, 20.03.2017. Nr.17/1576PM), ir anulēti. Vismaz šajās trīs epizodēs līgumsodu, kad izrakstītie fakturrēķini par soda naudas piemērošanu tika samaksāti, apmērs uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu. Norādīto trīs līgumsodu summa veido (*) un no SIA “Lenoka” puses tie piemēroti laika periodā no 01.02.2017. līdz 31.03.2017.

Piegādātājs I

Tabula Nr.9

Atsevišķi SIA “Lenoka” izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam I laika periodā no 01.05.2016. līdz 30.06.2016.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
CENU NOVIRZE						
1.	30.06.2016. Nr.16/3556NM	PPR 290817 16.06.2016.	12 gab. (*)	(*)	100%	(*) = 117%
2.	SD ³⁵	PPR 290137 16.06.2016.	18 gab. (*)	(*)	100%	(*) = 117%
3.	02.05.2016. Nr.16/2410NM	PPR 241583 29.04.2016.	24 gab. (*)	(*)	100%	(*) = 106%
4.	SD	PPR 241278 29.04.2016.	240 gab. (*)	(*)	100%	(*) = 107%

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 89 Lietā aplūkotajā laika periodā SIA “Lenoka” izrakstīja (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu piegādātājam I un visi rēķini tika izrakstīti 2016.gadā, 2017.gada I ceturksnī šādu

³⁵ Konkrētais fakturrēķins tiks sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

- rēķinu nebija.
- 90 Līdzīgi kā iepriekšējos gadījumos un sadarbībā ar pārējiem piegādātājiem, arī attiecībā uz piegādātāju I fakturrēķini par soda naudas piemērošanu tiek izrakstīti divos gadījumos, proti, ja netiek veikta pilnīga vai daļēja pasūtīto preču piegāde un, ja pie preču piegādes tiek konstatēta neprecīza preču piegādes cena³⁶.
- 91 Attiecībā uz SIA "Lenoka" izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu, konstatējams, ka līgumsodi fakturrēķinos par cenu neprecizitātēm preču pavaddokumentos tiek aprēķināti 100% apmērā no faktiskās preču piegādes cenas, taču tos pārrēķinot no kontroles piegādes cenas, kas ir pamatparāda summa, rezultātā līgumsoda apmērs ir lielāks kā 100% apmērā no pamatparāda summas (skat.9.tabulu).
- 92 Piegādātājs I nav samaksājis nevienu no izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu, taču par savstarpējām attiecībām un skaidrojumiem no abām sadarbības pusēm attiecībā uz soda rēķinu samaksu, precīzāk vienpusēju ieskaitu, liecina šādi dokumenti:
(*).
- 93 Ņemot vērā iepriekš minēto (92. rindkopas 7. apakšpunktā), konstatējams, ka SIA "Lenoka" ir veikusi vienpusēju ieskaitu par summu, kas veidojusies no atsevišķu soda naudas rēķinu nesamaksāšanas.
- 94 Konkrētajā gadījumā par netaisnīgiem un nepamatotiem līgumsodiem atzīstamas vismaz divas epizodes (30.06.2016.Nr.16/3556NM SD, 02.05.2016.Nr.16/2410NM SD) par kopējo summu (*), kas piemērotas piegādātājam I no SIA "Lenoka" puses laika periodā no 01.05.2016. līdz 30.06.2016. Tāpat secināms, ka sankcijas 100% apmērā no pamatparāda summas saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu uzskatāmas par netaisnīgām un nepamatotām arī gadījumos, ja līgumsods netiek samaksāts, bet mazumtirgotājs ir veicis savstarpēju ieskaitu, tādā veidā nodrošinot aprēķinātā līgumsoda samaksu.

Piegādātājs J

Tabula Nr.10

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam J laika periodā no 01.04.2016. līdz 30.11.2016.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab/kg) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)
PREČU NEPIEGĀDE					
1.	03.10.2016. Nr.16/5529PM SD	Nr.Z2339370 22.09.2016.	½ kg (*).	(*)	100%
2.	21.11.2016. Nr.16/6405PM SD	Nr.Z2540429 09.11.2016.	4 gab. (*).	(*)	100%
3.	07.11.2016. Nr.16/6161PM SD	Nr.Z2508312 02.11.2016.	4 gab. (*).	(*)	100%
4.		Nr.Z2508739	4 gab.		

³⁶ (*)

		02.11.2016.	(*)	(*)	100%
5.	28.06.2016. Nr.16/3483PM SD ³⁷	Nr.Z1937740 21.06.2016.	2 gab. (*)	(*)	100%
6.	25.04.2016. Nr.16/2241PM SD	Nr.Z1656647 13.04.2016.	3 gab. (*)	(*)	100%

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 95 SIA "Lenoka" Lietā apskatītajā laika periodā ir izrakstījusi (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu piegādātājam J, no kuriem septiņus piegādātājs J ir samaksājis, t.sk., fakturrēķinus, kas norādīti 10. tabulā. Visbiežāk fakturrēķini par soda naudas piemērošanu tiek izrakstīti divos gadījumos: 1) pasūtījumu nepilnīga izpilde un 2) cenas neprecizitāte preču pavadzīmē³⁸.
- 96 Konstatējams, ka SIA "Lenoka" izrakstītajos fakturrēķinos par preču nepilnīgu piegādi noteiktais līgumsods bijis 100% apmērā no pamatparāda summas, kas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu. Ņemot vērā minēto par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu no SIA "Lenoka" puses atzīstamas vismaz piecas epizodes (03.10.2016.Nr.16/5529PM SD, 21.11.2016.Nr.16/6405PM SD, 07.11.2016. Nr.16/6161PM SD, 28.06.2016.Nr.16/3483PM SD, 25.04.2016.Nr.16/2241PM SD) par kopējo summu (*), kas piemērotas piegādātājam J laika periodā no 01.04.2016. līdz 30.11.2016.

Piegādātājs K

Tabula Nr.11

SIA "Lenoka" izrakstītais, spēkā esošais fakturrēķins par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam K laika periodā no 01.11.2016. līdz 30.11.2016.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)
PREČU NEPIEGĀDE					
1.	07.11.2016. Nr.16/6202PM SD	Nr.Z2484667 27.10.2016.	4 gab. (*)	(*)	100%
2.		Nr.Z2485107 27.10.2016.	3 gab. (*)	(*)	100%
3.		Nr.Z2486087 27.10.2016.	6 gab. (*)	(*)	100%
4.		Nr.Z2489997 28.10.2016.	6 gab. (*)	(*)	100%
5.		Nr.Z2490290 28.10.2016.	2 gab. (*)	(*)	100%
6.		Nr.Z2490421 28.10.2016.	12 gab. (*)	(*)	100%

³⁷ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai viena preču pozīcija. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

³⁸ (*)

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 97 Piegādātājs K ir saņēmis vienu spēkā esošu fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu no SIA "Lenoka" par līguma nosacījumu pārkāpumu attiecībā par nepilnīgu preču piegādi, kas atspoguļots 11.tabulā.
- 98 Minētais fakturrēķins no piegādātāja K puses ir samaksāts.
- 99 Konstatējams, ka pārējie SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par līguma nosacījumu pārkāpumiem tika atcelti kā nepamatoti vai anulēti apmaiņā pret preču akcijām kā kompensāciju.
- 100 No 11.tabulā norādītās informācijas konstatējams, ka SIA "Lenoka" līgumsodu par preču nepilnīgu piegādi aprēķina 100% apmērā no pamatparāda summas, kas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu. Līdz ar to par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu no SIA "Lenoka" puses attiecībā uz piegādātāju K atzīstama vismaz viena epizode (07.11.2016.Nr.16/6202PM SD) par (*) laika posmā no 01.11.2016. līdz 30.11.2016.

Piegādātājs L

Tabula Nr.12

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam L laika periodā no 01.04.2016. līdz 31.10.2016.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības fakturrēķinā (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						
1.	25.04.2016. Nr.16/2253PM	Nr.Z1673238 18.04.2016.	2 gab. (*)	(*)	100%	
2.	SD ³⁹	Nr.Z1673604 18.04.2016	4 gab. (*)	(*)	100%	
3.	10.10.2016. Nr.16/5682PM	Nr.Z2386341 04.10.2016.	3 gab. (*)	(*)	100%	
4.	SD ⁴⁰	Nr.Z2390015 05.10.2016.	2 gab. (*)	(*)	100%	
CENU NOVIRZE						
5.	18.08.2016. Nr.16/4569NM SD	PPR 804914 15.08.2016	2 gab. (*)	(*)	100%	(*) = 115%

Avots: Piegādātāja sniegtā informācija

- 101 2016.gadā SIA "Lenoka" izrakstīja (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu piegādātājam L. Neviens no izrakstītajiem fakturrēķiniem tiešā veidā no piegādātāja L nav samaksāts, tomēr, lai kompensētu daļu no aprēķinātās soda naudas rēķinu summām, piegādātājs

³⁹ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai viena preču pozīcija. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

⁴⁰ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem un preču pozīcijām, taču izlases kārtībā tika apskatītas tikai dažas preču pozīcijas. Pārējām preču pozīcijām aprēķina sistēma vienāda.

L piedāvāja papildu atlaides un akcijas precēm. To apliecina e-pasti, kas atspoguļoti 13.tabulā.
Tabula Nr.13

Atsevišķu piegādātāja L un SIA “Lenoka” e-pastu atspoguļojums
(*)

- 102 Fakturrēķinos kā pamatojums līguma nosacījumu pārkāpumiem tiek minēts nepilnīga preču piegāde vai cenu neprecizitāte preču piegādes dokumentos.
- 103 Attiecībā uz fakturrēķinu, kas kā piemērs norādīts 12.tabulas 3. un 4. rindā, konstatējams, ka (*) no e-pasta [e-pasta adrese1] nosūtīja e-pastu [lietotajvards]@baltstor.lv ar nosaukumu: (*) un satur tekstu: “Labdien! Sakarā ar izejvielu piegādātāju kavējumu, lūdzam uz laiku no 01.10.2016. līdz 14.10.2016. bloķēt sekojošas produktu pozīcijas: (*)”. Papildus (*) no e-pasta [e-pasta adrese2] 05.10.2016.nosūtīja e-pastu [lietotajvards]@baltstor.lv un 06.10.2016. nosūtīja e-pastu [lietotajvards]@baltstor.lv, kur norādīja konkrēto pasūtījumu numurus un preču pozīcijas, kuras netika piegādātas izejvielu piegādātāja kavējuma dēļ.
- 104 Konstatējams, ka, lai gan piegādātājs L iepriekš informēja SIA “Lenoka” par nepilnīgo piegāžu iemesliem, turklāt vairākas dienas pirms preču piegādes, SIA “Lenoka” neņēma vērā šīs informatīvās e-pasta vēstules un fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu izrakstīja 100% apmērā no pamatparāda summas.
- 105 Attiecībā uz SIA “Lenoka” izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu, konstatējams, ka līgumsodi fakturrēķinos par cenu neprecizitātēm preču pavaddokumentos tiek aprēķināti 100% apmērā no faktiskās preču piegādes cenas, taču, tos pārrēķinot no kontroles piegādes cenas, kas ir pamatparāda summa, rezultātā faktiskais līgumsoda apmērs ir lielāks nekā 100% apmērā no pamatparāda summas (skat.12.tabulas 5.rindu).
- 106 2017.gada 1.ceturksnī SIA “Lenoka” nav izrakstījusi nevienu fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu, jo iepriekš tika panākta vienošanās ar piegādātāju L par padziļinātu akciju organizēšanu.
- 107 Konstatējams, ka sankcijas 100% apmērā no pamatparāda summas uzskatāmas par netaisnīgām un nepamatotām saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu arī gadījumos, ja piegādātājs nav tiešā veidā samaksājis šos fakturrēķinus, bet kompensācija tiek panākta papildu preču akciju organizēšanas veidā. Līdz ar to par netaisnīgi un nepamatoti piemērotām sankcijām atzīstamas vismaz trīs epizodes (25.04.2016.Nr.16/2253PM SD, 10.10.2016.Nr.16/5682PM SD, 18.08.2016.Nr.16/4569NM SD) attiecībā uz piegādātāju L par kopējo summu 459,70 EUR, kas piemērotas no SIA “Lenoka” puses laika periodā no 01.04.2016. līdz 30.10.2016.

Piegādātājs M

Tabula Nr.14

Atsevišķi SIA “Lenoka” izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam M laika periodā no 01.02.2016. līdz 31.03.2017.

Nr.p. k.	Fakturrēķinā ⁴¹ datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						
1.	08.02.2016	Nr. Z1338602	3 gab (*)	(*)	100 %	

⁴¹ Ar fakturrēķinu šeit un turpmāk tiek saprasts pielikums pie SIA “Lenoka” pretenziju vēstules un atspoguļo soda naudas pamatojumu un apmēru.

	Nr. 16/699PM SD ⁴²	14.01.2016 .		AKCIJAS prece			
2.	17.03. 2016. Nr. 16/1315P M SD ⁴³	Nr. Z1506348 07.03.2016 .		4 gab (*)	(*)	100 %	
3.	11.04.2016 . Nr. 16/1960P M SD ⁴⁴	Nr.Z15509 33 17.03.2016 .		3 gab (*)	(*)	100 %	
CENU NOVIRZE							
4.	17.03.2017 . Nr. 17/1499N M SD ⁴⁵	PPR 003344 16.03.2017 .		16 gab (*)	(*)	100 %	(*) =102%
5.	17.03.2017 . Nr. 17/1471N M SD ⁴⁶	PPR 0032331 14.03.2017 .		4 gab (*)	(*)	100 %	(*) =102%

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 108 Par 2016. gadu kopā piegādātājs M saņēmis (*) faktūrrēķinus par līgumsodu piemērošanu no SIA "Lenoka" par kopējo summu (*). Par 2017. gada 1. ceturksni saņemti (*) faktūrrēķini par līgumsodu piemērošanu par kopējo summu (*).
- 109 Dati 14.tabulā liecina, ka SIA "Lenoka" izrakstījusi faktūrrēķinus par soda naudas piemērošanu 100% apmērā par preču nepilnīgu piegādi (14.tabulas 1., 2., 3. rinda).
- 110 Piegādātāja M līguma nosacījumu pārkāpuma gadījumos attiecībā uz neprecīzas cenas norādīšanu preču pavadzīmē, SIA "Lenoka" izraksta faktūrrēķinus ar soda naudas piemērošanu 102% apmērā no pamatparāda summas (14.tabulas 4., 5. rinda).
- 111 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi 100% apmērā no pamatparāda summas un līgumsods par cenu neprecizitātēm preču pavadzīmē uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu vismaz piecās epizodēs (08.02.2016. Nr.16/699PM SD, 17.03. 2016. Nr. 16/1315PM SD, 11.04.2016.Nr. 16/1960PM SD, 17.03.2017. Nr. 17/1499NM SD, 17.03.2017.Nr. 17/1471NM SD) attiecībā uz piegādātāju M par kopējo summu (*), kas piemēroti no SIA "Lenoka" laika periodā no 01.02.2016. līdz 31.03.2017.

⁴² Konkrētais faktūrrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu.

⁴³ Konkrētais faktūrrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu.

⁴⁴ Konkrētais faktūrrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu.

⁴⁵ Tas pats

⁴⁶ Konkrētais faktūrrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu.

Piegādātājs N

Tabula Nr.15

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam N laika periodā no 01.02.2016. līdz 31.01.2017.

Nr.p.k.	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) fakturrēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
PREČU NEPIEGĀDE						
1.	30.05.2016. Nr.16/2925PM	Z1799562	5 gab (*)	(*)	100 %	
2.	SD ⁴⁷	Z1796787	5 gab (*)	(*)	100 %	
3.	01.02.2016. Nr. 16/565PM SD ⁴⁸	Nr. Z1358241	10 gab. AKCIJAS prece	(*)	(*) par gadījumu	
4.	31.01.2017. Nr. 17/616PM SD ⁴⁹	Z2787036	3 gab BUKLETA prece	(*)	(*) par gadījumu	
5.	24.10.2016. Nr. 16/5940PM SD ⁵⁰	Z2438347	12 gab (*)	(*)	100 %	
CENU NOVIRZE						
6.	01.04.2016. Nr. 16/1758NM SD ⁵¹	PPR 102236 LDP 31.03.2016	20. gab (*)	(*)	100 %	(*) =126 %
7.	17.06.2016 Nr. 16/3271NM SD ⁵²	PPR 143581 LDB 14.06.2016	10 gab (*)	(*)	100 %	(*)=109 %

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 112 Lietā apskatītajā laika periodā piegādātājs N saņēma (*) fakturrēķinus par sankciju piemērošanu no SIA "Lenoka" par kopējo summu (*).
- 113 Dati 15.tabulā liecina, ka SIA "Lenoka" izrakstījusi fakturrēķinus par līgumsodu piemērošanu

⁴⁷ Tas pats⁴⁸ Tas pats⁴⁹ Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu.⁵⁰ Tas pats⁵¹ Tas pats⁵² Konkrētais fakturrēķins tika sastādīts par vairākiem preču pasūtījumiem, taču izlases kārtībā tika apskatīts gadījums, kas attiecas tikai uz viena pasūtījuma izvērtēšanu. Piegādātājs lūdza anulēt konkrēto fakturrēķinu, jo akcijas šajā laikā periodā precei nav bijušas.

100% apmērā par preču nepilnīgu piegādi. Piegādātāja N līguma nosacījumu pārkāpuma gadījumā attiecībā uz neprecīzas cenas norādīšanu preču pavadzīmē, SIA "Lenoka" izraksta fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu, kas ir 126% un 109% no pamatparāda summas (15.tabulas 6., 7. rinda).

- 114 Konstatējams, ka neatkarīgi no nepiegādāto preču daudzuma SIA "Lenoka" gadījumos, kad netiek piegādāta akcijas prece, kas reklamēta bukletā (15.tabulas 3., 4.rinda), piemēro 50.00 EUR līgumsodu par katru nepiegādes gadījumu. (*) Abos gadījumos SIA "Lenoka" aprēķinātā soda nauda par preču nepilnīgu piegādi vairākkārtīgi pārsniedz preces vērtību.
- 115 Saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču piegādi 100% apmērā un vairāk no pamatparāda summas un līgumsods par cenu neprecizitātēm preču pavadzīmē 100% apmērā no pamatparāda summas atzīstams par netaisnīgu un nepamatotu vismaz sešās epizodēs (30.05.2016.Nr.16/2925PM SD, 01.02.2016. Nr. 16/565PM SD, 31.01.2017. Nr. 17/616PM SD, 24.10.2016. Nr. 16/5940PM SD, 01.04.2016.Nr. 16/1758NM SD, 17.06.2016 Nr. 16/3271NM SD) attiecībā uz piegādātāju N par kopējo summu(*), kas piemēroti no SIA "Lenoka" laika periodā no 01.02.2016. līdz 31.01.2017.

Piegādātājs O

Tabula Nr.16

Atsevišķi SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu piegādātājam O laika periodā no 01.04.2017. līdz 30.04.2017.

Nr.p.k	Fakturrēķina datums un numurs (I)	Pamatojums (iemesls) fakturrēķinā (II)	Daudzums (gab.) un cena (faktiskā piegādes) (EUR) faktūr-rēķinā (III)	Līgumsods (EUR) (IV)	Soda nauda (%) no preču vērtības (V)	Faktiskais līgumsods (%) no pamatparāda summas (kontroles piegādes summas) (VI)
CENU NOVIRZE						
1.	04.04.2017. 17/1642NM SD	PPR 1119115 21.02.2017.	5 gab (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 23%
2.		PPR 1118827 21.02.2017.	6 gab. (*)	(*)	10% + cenu novirze	(*) = 23%

Avots: piegādātāja sniegtā informācija

- 116 SIA "Lenoka" (kopā ar SIA "Baltstor") Lietā apskatītajā laika periodā izrakstīja (*) fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu. 16.tabulā atspoguļots piemērotais līgumsods par cenu neprecizitāti preču pavadzīmē 10% apmērā no neprecīzās cenas pavadzīmē, kura nav uzskatāma par pamatparāda summu un kurai pieskaitīta cenu novirze. Piegādātājs O šo rēķinu samaksāja.
- 117 Konstatējams (skat.16.tabulu), ka līgumsoda aprēķins šajā gadījumos ir līdzvērtīgs iepriekš šajā paziņojumā norādītajos piemēros, proti, tas tiek aprēķināts no faktiskās piegādes cenas, kā arī tas tiek aprēķināts par visām preču vienībām, kā arī aprēķinam pieskaitīta cenu novirze. Līdz ar to faktiski līgumsoda apmērs sasniedz pat 23 % no galvenās pamatparāda summas (t.i., kontroles cenas) (skat.16.tabulas VI kolonnu).
- 118 Savukārt laika periodā no 01.09.2016 – 12.02.2017. piegādātājs O no SIA „Baltstor” un SIA „Lenoka” saņēmis fakturrēķinus (*) apmērā, par kuriem tas veicis apmaksu. To apliecina piegādātāja O un SIA „Baltstor” un SIA „Lenoka” darbinieces e-pasta sarakste (*), kā arī par šīs summas (*) apmaksu trijos maksājumos, katrā pa (*) (17.02.2017; 01.03.2017; 10.04.2017.)

liecina SIA "Baltstor" (*) konta – saņemtās soda naudas un līgumsodi - apgrozījuma izdruka no grāmatvedības sistēmas laika periodā no 01.01.2016. līdz 06.12.2017.

Tabula Nr.17

Atsevišķu Piegādātāja O un SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" e-pastu atspoguļojums (*)

- 119 Ņemot vērā minēto un saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, līgumsoda apmērs par cenu neprecizitāti preču pavadzīmē, kas lielāks par 10% apmēru no pamatparāda summas, atzīstams par netaisnīgu un nepamatotu vismaz vienā epizodē (04.04.2017.17/1642NM SD) attiecībā uz piegādātāju O par summu (*), kas piemērota no SIA "Lenoka" laika periodā no 01.04.2017. līdz 30.04.2017.

4.6. KP secinājumi par SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" sankciju piemērošanu

- 120 KP secina, ka atsevišķi sadarbības līgumu nosacījumi (skat. 36. līdz 48. rindkopu) ir veicinājuši NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpumu.
- 121 KP secina, ka SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka", piemērojot sankcijas par sadarbības nosacījumu pārkāpumiem to piegādātājiem attiecībā uz preču cenu neprecizitātēm, vienlaicīgi neveicot savā atbildības jomā esošos pasākumus, lai novērstu šādu neprecīzu cenu norādīšanu (t.i., pasūtījuma elektroniskā formā nenorādot pasūtīto preču cenu), kas lielākas par 10% no pamatparāda summas, ir atzīstamas par netaisnīgām un nepamatotām. KP secina, ka SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" piemērotās sankcijas par nepilnīgām preču piegādēm, kas ir lielākas par 10% no pamatparāda summas, ir atzīstamas par netaisnīgām un nepamatotām.
- 122 Tāpat KP secina, ka Lietas materiāli liecina par sistemātisku darbību no SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka", piemērojot piegādātājiem Lietā apskatītajās izlases veidā izvēlētajās piecās preču kategorijās (skat.13.rindkopu) netaisnīgus un nepamatotus līgumsodus, liecina par abu mazumtirgotāju sistemātisku rīcību. Turklāt KP konstatē, ka mazumtirgotāji netaisnīgo un nepamatoto sankciju piemērošanas praksi ir īstenojuši pret vairāk nekā 60% no KP izvērtētajiem piegādātājiem minētajās preču kategorijās. Ņemot vērā, ka pārtikas preču kategorijas ir vismaz 15⁵³, KP Lietā ir izvērtējusi daļu no pārtikas preču piegādātāju ar mazumtirgotājiem sadarbību, KP neizslēdz, ka šāda sistemātiska rīcība īstenota arī attiecībā pret citu pārtikas preču kategoriju piegādātājiem. To apliecina arī Lietā esošie pierādījumi attiecībā uz fakturrēķinu par līgumsodu piemērošanu piegādātājiem – vairumtirgotājiem, piemēram, (*) izvērtējums, kuri mazumtirgotājiem piegādā pārtikas preces ne tikai šo Lietā apskatīto kategoriju ietvaros un pret kuriem konstatēta netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošana.

4.7. NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpuma pazīmes

- 123 NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkts nosaka, ka mazumtirgotājam aizliegts noteikt piegādātājam netaisnīgas un nepamatotas sankcijas par līguma noteikumu pārkāpumu. Mazumtirgotājs nedrīkst izmantot sankcijas kā regulāru un garantētu papildu ienākumu avotu. Papildus jāņem vērā, ka mazumtirgotājam, vienpersoniski nolemjot veikt vienpusēju ieskaitu gadījumos, kad piegādātājs nenorēķinās par izrakstīto rēķinu par soda naudas piemērošanu,

⁵³ Prodcom klasifikators, 10 sadaļa. Pieejams: <http://www.csb.gov.lv/node/47469/list>

šāda mazumtirgotāja patvaļīga rīcība tiek uzskatīta par netaisnīgu un nepamatotu līdzekļu iegūšanu no piegādātāja.

- 124 Mazumtirgotāja pienākums ir ievērot godīgu sadarbības principu, ietverot sadarbības līgumā abām pusēm izpildāmus nosacījumus, kā arī veicot preču pasūtījumus, norādīt visu nepieciešamo informāciju, kas nepieciešama korekta pasūtījuma izpildei.
- 125 Izrakstot faktūrrēķinu par netaisnīgi aprēķināto soda naudu, SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” pretenziju vēstulē norāda uz iespējamām sekām gadījumos, kad rēķins netiks samaksāts (28. rindkopa). Šāda mazumtirgotāja rīcība norāda uz mazumtirgotāja iepirkuma varas izmantošanu attiecībā uz piegādātājiem. No Lietā esošiem materiāliem nav konstatējams, ka pastāvētu rakstiska vienošanās starp mazumtirgotāju un piegādātāju, kas paredzētu, ka faktūrrēķina par soda naudu nesamaksāšanas gadījumā būtu piemērojams ieskaits.
- 126 Sadarbības līgumos paredzētais nosacījums, ka piegādātājam ir pienākums samaksāt taisnīgas un pamatotas sankcijas, nav skaidri un nepārprotami saprotams piegādātājiem. Šāda formulējuma ietveršana līgumā pati par sevi nav pretrunā NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktam, taču ļauj mazumtirgotājam interpretēt sankciju apmēru patvaļīgi. Iestājoties faktiskiem līguma nosacījuma pārkāpumiem, sankcijas apmēriem jābūt taisnīgiem un pamatoti atbilstoši NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktā noteiktajam (skat. lēmuma 4.1. apakšpunktu), kā arī sankciju piemērošanas noteikumiem ir jābūt skaidri saprotamiem piegādātājiem.
- 127 Sadarbības līgumos, ietverot noteikumu par piegādātāja pienākumu brīdināt mazumtirgotāju par preču nepiegādi noteiktā termiņā, tam būtu jābūt samērojamam ar termiņu, kurā faktiski tiek veikts preču piegādes pasūtījums no mazumtirgotāja puses (46. rindkopa). Šādu pretrunīgu un faktiski neizpildāmu līguma termiņu nosacījumu iekļaušana piegādes līgumā ir vērtējama kā nepamatota, tai skaitā rada iespējas mazumtirgotājam gūt nepamatotus papildus ienākumus.
- 128 SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka”, piemērojot līgumsodu par līguma noteikumu pārkāpumu attiecībā par cenu neprecizitātēm preču pavadzīmē, ir veikusi aprēķinu no faktiskās piegādes cenas, kas norādīta preču pavadzīmē, nevis no kontroles piegādes cenas, par ko piegādātājs un mazumtirgotājs ir vienojušies sadarbības līgumā. Šādā veidā mazumtirgotājs nepamatoti gūst lielākus ienākumus no soda naudas piemērošanas, jo faktiski vienmēr neprecizitātes preču cenas norādīšanā rodas gadījumos, kad ir paredzēts precīzi piegādāt par akcijas cenu, taču preču pavadzīmē tiek norādīta preces regulārā cena, kas ir lielāka. Preču faktiskā piegādes cena (neprecīzā piegādes cena), kuru SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” nav akceptējusi, nevar tikt uzskatīta par pamatparāda summu, līdz ar to mazumtirgotāja piemērotā aprēķina sistēma cenu neprecizitātes gadījumos uzskatāma par netaisnīgu un nepamatotu, līdz ar to arī faktiski piemērotais soda naudas apmērs (%) no pamatparāda summas ir lielāks nekā 10%.
- 129 Attiecībā uz piemēroto līgumsodu par cenu neprecizitātēm vienlaicīgi jāņem vērā vai mazumtirgotājs ir veicis savā atbildības jomā esošus pasākumus, lai novērstu šādu neprecīzu cenu norādīšanu. Iegūtie pierādījumi liecina, ka Baltstor mazumtirdzniecības kooperācijas biedru (t.sk., SIA “Lenoka”) pasūtījuma elektroniskā formā netiek norādīta pasūtīto preču cena. Tiek norādīts EAN kods, nosaukums, pasūtītais daudzums. Līdz ar to šī iemesla dēļ piegādātājiem, komplektējot pasūtījuma izpildi, var rasties objektīvas kļūdas, proti, preču pavadzīmē norādot neprecīzu preču cenu, par ko no mazumtirgotāja puses tiek saņemts rēķins par soda naudas piemērošanu bez iepriekšēja brīdinājuma. Tādējādi šis piemērotais līgumsoda apmērs, pat līdz 10% apmērā no pamatparāda summas, būtu pamatoti atzīstams par netaisnīgu.
- 130 Sankciju apmērs par nepilnīgām preču piegādēm, kas ir lielāka par 10% apmēru no pamatparāda summas uzskatāms par netaisnīgu un nepamatotu atbilstoši NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktam. Turklāt tas attiecas arī uz gadījumiem, kad sankcijas tiek anulētas apmaiņā pret iepriekš neplānotām preču akcijām, kā arī, veicot vienpusēju ieskaitu.
- 131 Iegūtie pierādījumi Lietā liecina, ka SIA “Baltstor” īstenojusi prettiesiskās darbības, piemērojot netaisnīgas un nepamatotas sankcijas, pret trīs piegādātājiem KP izvēlētajās pārtikas preču

grupās vismaz 30 epizodēs par kopējo naudas summu 3 286,74 EUR apmērā no piecu līdz deviņu mēnešu periodā Lietā apskatītajā laika posmā. Savukārt SIA “Lenoka” īstenojusi prettiesiskās darbības, piemērojot netaisnīgas un nepamatotas sankcijas, pret 12 piegādātājiem KP izvēlētajās preču grupās vismaz 80 epizodēs par kopējo naudas summu 12 972,39 EUR apmērā no viena līdz 14 mēnešu periodā Lietā apskatītajā laika posmā.

- 132 Ņemot vērā, ka KP ir veikusi izpēti uz izlases kārtībā izvēlētam piecām pārtikas preču grupām, kā arī šāda mazumtirgotāju prakse, piemērojot netaisnīgas un nepamatotas sankcijas piegādātājiem, nav atkarīga no preču grupas, lēmumā atspoguļota tikai daļa no netaisnīgi un nepamatoti piemērotajiem līgumsodiem piegādātājiem, līdz ar to secināms, ka to apmērs varētu būt ievērojami lielāks.

V Lietas dalībnieku viedokļu izvērtējums

- 133 Pamatojoties uz KL 26.panta septīto daļu, SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” sniedza kopīgu viedokli saistībā ar KP konstatētajiem faktiem.
- 134 Papildus KP norāda, ka KP nav pienākuma ietvert un atspēkot visus Lietas dalībnieku sniegtos viedokļus un argumentus pilnā apjomā. Lēmumā ir norādīti tikai tie argumenti, kuriem ir nozīme Lietā – kuri ir būtiski un kuri spēj ietekmēt attiecīgo tiesisko situāciju⁵⁴. Līdz ar to KP nesniedz savu vērtējumu par visiem viedokļos ietvertajiem argumentiem.

5. Sadarbības līgumu noteikumu izvērtējums

- 135 *Lietas dalībnieki norādījuši, ka Lietā ietverta sadarbības līgumu noteikumu, kas paredz piegādātāja tiesības rakstveidā brīdināt mazumtirgotāju par preču nepiegādi (Error! Reference source not found.. - 46. rindkopas), izvērtējums nav objektīvs. Turklāt lietas dalībnieki norādījuši, ka izdarītie secinājumi par līgumu noteikumu neizpildāmību, vai to vienpusējo uzspiešanu piegādātājam, nav pamatoti. Lietas dalībnieki norāda, ka SIA “Baltstor” nevienu noteikumu nevar iekļaut līgumā vienpusēji, tie ir iepriekš apspriesti ar piegādātājiem un noslēgti, abām pusēm paužot brīvo gribu, arī Lietas materiāli nesatur norādes, ka šie noteikumi būtu neizpildāmi. Pārtikas preču piegādes līguma mērķis, būtība un pamatnoteikums visos līgumos ir piegādātāja apņemšanās nodrošināt stabilas un nepārtrauktas preču piegādes mazumtirgotājam, lai tas savukārt nodrošinātu šo preču pieejamību veikalos pircējiem, līdz ar to piegādātājam ir pienākums prognozēt sagaidāmo pieprasījumu un būt gatavam to izpildīt. Turklāt tiesības paziņot par preču piegādes pārtraukšanu nav tulkojamas kā piegādātāja tiesības atteikties pildīt jau noformētu pasūtījumu, paziņošanas termiņu nosakot tādu, lai mazumtirgotājs varētu pagūt tam nepieciešamo preci pasūtīt no cita piegādātāja, tādējādi nodrošinot attiecīgās preces pieejamību pircējiem.*
- 136 KP norāda, ka ir veikusi vispusīgu spēkā esošo sadarbības līgumu starp SIA “Baltstor” un piegādātājiem izvērtējumu. KP secina, ka izvērtēto līgumu teksts nepārprotami liecina par nesamērīgu nosacījumu izvirzīšanu piegādātājiem.
- 137 Lietas dalībnieku apgalvojums, ka “*lietas materiālos atrodamajos pasūtītāju paskaidrojumos, atbildot uz KP pieprasījumiem, nav atrodamas pasūtītāju norādes, ka pasūtītāji kādu no SIA “Baltstor” noslēgtā piegādes līguma noteikumu uzskatītu par neizpildāmu*” nav pamatots, jo atsevišķi piegādātāji (*) ir norādījuši uz neiespējamību šo līguma punktu izpildīt.
- 138 KP atkārtoti norāda, ka NMPAL mērķis ir ierobežot mazumtirgotāja iepirkuma varas izmantošanu pret piegādātājiem, lai līdzsvarotu piegādātāju un mazumtirgotāju intereses mazumtirdzniecībā. Ietverot šādu līguma nosacījumu sadarbības līgumā, mazumtirgotājs uzskatāmi atspoguļo tā varas izmantošanu pret piegādātājiem. Apstākļi, ka vairāki piegādātāji

⁵⁴ Skat. AT 14.05.2009. sprieduma lietā Nr.SKA-59/2009, 10.punktu.

nav norādījuši uz šo līguma nosacījumu kā neizpildāmu, var norādīt uz piegādātāja vēlmi turpināt sadarbību ar konkrēto mazumtirgotāju. Proti, mazumtirgotājs var izmantot nesamērīgus noteikumus un nosacījumus un savas ietekmīgākās pozīcijas dēļ neiesaistīties sarunās par katru no tiem atsevišķi. Šādās situācijās vajākamajai pusei (t.i., piegādātājam) var nebūt iespēju noraidīt šādus vienpusēji noteiktus nelabvēlīgus nosacījumus, jo tai būtu bail, ka līgums var netikt noslēgts vai ka tā pat var tikt izstumta no uzņēmējdarbības.⁵⁵ Šāda acīmredzami nesamērīga nosacījuma ietveršana sadarbības līgumā nekādā veidā nelīdzsvaro piegādātāja un mazumtirgotāja intereses mazumtirdzniecībā. Turklāt tirdzniecības partnerim (t.i., piegādātājam), kuram piemīt mazāka spēja panākt izdevīgus sadarbības nosacījumus, var rasties nevajadzīgi izdevumi un mazāki ieņēmumi par plānotajiem.

- 139 KP piekrīt Lietas dalībnieku norādei, ka piegādes līgumu mērķis ir nodrošināt mazumtirgotājam nepārtrauktu preču piegādi, līdz ar to, pastāvot regulārām preču piegādēm, piegādātājs var prognozēt aptuvenos pasūtījumu apjomus. Tomēr KP nepiekrīt Lietas dalībnieku iebildumam, ka KP secinājumi attiecībā uz līguma nosacījumiem, kas nosaka pasūtījumu veikšanas kārtību, nav pamatoti. KP norāda, ka, piemēram, pārtikas preču ar īsu realizācijas termiņu ražošana notiek neilgi pirms piegādes veikšanas (nereti iepriekšējā naktī), saņemot preču pasūtījumu un tos nav iespējams saražot ilgākam laika periodam, tādā veidā nodrošinot preču piegādes no jau iepriekš saražotās preces. Šādu preču piegādātājs objektīvi var arī līgumā noteiktajā termiņā nespēt informēt mazumtirgotāju par preču nepiegādi.
- 140 *Lietas dalībnieki piekrīt KP secinājumam, ka vairākos piegādes līgumos iekļautais noteikums, kas nosaka, ka līguma saistību pārkāpuma gadījumā piegādātājs apņemas maksāt pamatotu un taisnīgu līgumsodu, nekonkretizējot līgumsoda apmēru, nav pietiekami skaidrs un saprotams. Tomēr Lietas dalībnieki uzskata, ka šāda līguma nosacījuma ietveršana sadarbības līgumā norāda uz piegādātāja tiesībām neakceptēt pircēja aprēķināto līgumsodu, ja piegādātājs to uzskata par nepamatotu vai netaisnīgu un tam ir tiesības izteikt iebildumus gan par pārkāpuma faktu kā tādu, gan par līgumsoda piemērošanu un/vai līgumsoda apmēru. Visos gadījumos līgumsoda samaksa vai savstarpēju saistību ieskaits notiek tikai pēc piegādātāja piekrišanas vai iebildumu izvērtēšanas, apspriešanas un galīgās vienošanās panākšanas.*
- 141 KP uzsver, ka fakts, ka mazumtirgotājs izraksta līgumsodus, kas pēc būtības nav taisnīgi un pamatoti, un piegādātājs neceļ pret šādu rēķinu izrakstīšanu pretenzijas, nevar attaisnot mazumtirgotāja rīcību, šādus rēķinus izrakstot. Piegādātāja norēķināšanos par netaisnīgiem un nepamatotiem līgumsodiem nevar uzskatīt par piegādātāja piekrišanu izrakstītā rēķina pamatotībai un līdz ar to pieņemt, ka mazumtirgotāja izrakstītais rēķins ir taisnīgs un pamatots.
- 142 Vienlaicīgi KP norāda, ka piegādātāja rīcība, samaksājot mazumtirgotāja izrakstīto rēķinu un neceļot pretenzijas pret to, nevar tikt uzskatīta par rēķina taisnīguma akceptēšanu, bet gan, izjūtot mazumtirgotāja iepirkuma varu un tādējādi ciešot no negodīgas tirdzniecības prakses, piegādātāji nereti neuzsāk tiesvedību, vai nemēģina panākt arbitražu vai mediāciju, baidoties, ka spēcīgākais tirdzniecības partneris (t.i., mazumtirgotājs) var izbeigt komerciālās attiecības, pastāvot “baiļu faktoram”. Tas var atturēt puses (t.i., piegādātājus), kurām piemēro negodīgu mazumtirdzniecības praksi, no tiesisku pasākumu veikšanas, kas savukārt var mazināt preventīvās iedarbības faktoru tai tirdzniecības pusei (t.i., mazumtirgotājam), kura piemēro negodīgu mazumtirdzniecības praksi⁵⁶. Ar tiesisku pasākumu veikšanu konkrētajā gadījumā

⁵⁵ Eiropas Komisija. Zaļā grāmata “Par negodīgu tirdzniecības praksi uzņēmumu savstarpējās attiecībās pārtikas un nepārtikas preču apgādes ķēdē Eiropā” 2.1. punkts, 6.lp. Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52013DC0037>

⁵⁶ Eiropas Komisija. Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai Negodīgas tirdzniecības prakses novēršana uzņēmumu savstarpējā pārtikas apgādes ķēdē. COM/2014/0472 final. 4.2.punkts. Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0472&from=EN> un Eiropas Komisija. Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par uzņēmumu savstarpēju negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas apgādes ķēdē. Briselē, 29.1.2016. COM(2016) 32 final. 3.2.1. punkts, 9. lpp. Pieejams: <http://eur-lex.europa.eu/legal->

saprotot iebildumu izteikšanu par izrakstītajiem rēķiniem un izvirzot pretenzijas mazumtirgotājam.

- 143 Tas pats attiecas arī uz piegādātāja šķietamo piekrišanu par savstarpējo ieskaitu vai citu samaksas metožu panākšanu ar konkrēto mazumtirgotāju, lai norēķinātos par izrakstītajiem rēķiniem.
- 144 *Lietas dalībnieki uzskata, ka KP nepamatoti atzīst par netaisnīgu SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" aprēķināto kompensāciju par piegādāto preču cenu starpību, norādot, ka šīs kompensācijas ekonomiskā un juridiskā jēga ir krasi atšķirīga no līgumsoda, jo tās vienīgais mērķis ir nodrošināt to, ka piegādātājs atmaksā pasūtītājam nepamatoti preču pavadzīmē iekļauto virsmaksu par piegādāto preci, kuras cena rēķinā norādīta augstāka par piegādes līgumā vai ar atsevišķu vienošanos abpusēji nolīgto cenu. Savukārt aprēķinātais līgumsods 10% apmērā no preču piegādes cenas atbilst līgumsodam Civillikuma izpratnē. Līdz ar to Lietas dalībnieku ieskatā nav pamata šos ekonomiski un juridiski atšķirīgos maksājumus mehāniski summēt un attiecināt Civillikumā noteikto maksimālā līgumsoda apmēra ierobežojumu uz abu maksājumu kopsummu. Lietas dalībnieki vienlaicīgi paskaidro, ka cenu novirzes starpība netiek pieskaitīta līgumsodam, bet gan piegādātājam, kurš pavadzīmē norādījis paaugstinātu preces cenu, ar atsevišķu kredītrēķinu tiek pieprasīta pavadzīmē prettiesiski norādītās paaugstinātās preces cenas starpības kompensācija. Tā rezultātā pasūtītājs var atstāt nekorigētu nepareizi noformēto pavadzīmi, kurā kļūdaini norādīta paaugstināta preces cena, bet savstarpējo norēķinu rezultātā pasūtītājs atgūst nepamatoti pavadzīmē iekļauto cenas starpību. Papildus Lietas dalībnieki norāda, ka šāda prakse ir īpaši pretimnākoša tieši piegādātājiem, kuri var paļauties, ka viņu nosūtītā prece ar kļūdaini noformētām pavadzīmēm*
- 145 *Lietas dalībnieki atzīst par pamatotu KP viedokli, ka līgumsodu būtu pareizi aprēķināt no līgumā vai pušu vienošanās noteiktās cenas, kura ir saistoša mazumtirgotājam un piegādātājam, un ir uzskatāma par pamatparādu, nevis no piegādātāju pavadzīmēs norādītās nepareizās cenas. Tomēr Lietas dalībnieki nepiekrīt KP viedoklim, ka šādas nebūtiskas metodikas kļūdas dēļ visi aprēķinātie līgumsodi pilnā apmērā būtu atzīstami par netaisnīgiem un nepamatotiem pilnā apmērā, jo kopumā nav radītas negatīvas sekas piegādātājiem, par ko liecina arī piegādātāju piekrišana līgumsoda apmēram un tā labprātīga samaksa, kas parasti tiek panākta sarunu rezultātā, mums izskatot piegādātāju izteiktos iebildumus.*
- 146 KP norāda, ka pat pieņemot, ka cenu novirze, kas tiek pieskaitīta līgumsodam par preču piegādes cenu neprecizitātēm preču pavadzīmē, varētu tikt atzīta par objektīvu maksājumu, kas netiek ieskatīts līgumsodā, tas neizslēdz faktu, ka SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka", veicot aprēķinu par soda naudas apmēru faktūrrēķinā ir netaisnīgi to aprēķinājusi šādu iemeslu dēļ, no kuriem vienu turklāt atzīst arī paši Lietas dalībnieki savos paskaidrojumos:
- 1) soda naudas apmērs tiek aprēķināts no nepareizi noteiktās/izvēlētās bāzes preču cenas, kas atspoguļota preču pavadzīmē, t.i., mazumtirgotājs, aprēķinot soda naudu piegādātājam, to rēķina no augstākās preču cenas – neprecīzās preču cenas, kas norādīta preču pavadzīmē, lai gan mazumtirgotājs ar piegādātāju pirms tam ir vienojušies par citu – zemāku preču cenu, to atrunājot sadarbības līgumā vai atsevišķā vienošanā. tās apmērs no kontroles piegādes cenas, kas uzskatāma par bāzes cenu un pamatparāda summu, tad faktiskais soda naudas apmērs (pat neņemot vērā cenu novirzes starpību) pārsniedz 10% sliksni no pamatparāda summas visos Lēmumā atspoguļotos gadījumos (t.i., 1.tabulā (*) – līdz pat 13%, 2.tabulā (*) – 100%, 3.tabulā (*) – 100%, 5.tabulā (*) – līdz pat 22%, 6.tabulā (*) – līdz 12% un 100%, 7.tabulā (*) – 100% un vairāk, 8.tabulā (*) – 100%, 9.tabulā (*) – 100%, 12.tabulā (*) – 100%, 14.tabulā (*) – 100%, 15.tabulā (*) – 100%, 16.tabulā (*) – līdz 11%, kas nav taisnīgs un pamatots līgumsods par saistību nepilnīgu izpildi;

- 2) mazumtirgotājs nav veicis savā atbildības jomā esošus pasākumus, lai novērstu šādu neprecīzu cenu norādīšanu pavadzīmēs, proti, Baltstor mazumtirdzniecības kooperācijas biedru (t.sk., SIA “Lenoka”) preču pasūtījuma elektroniskā formā netiek norādīta pasūtīto preču cena. Tiek norādīts EAN kods, nosaukums, pasūtītais daudzums. Līdz ar to šī iemesla dēļ piegādātājiem, komplektējot pasūtījuma izpildi, var rasties objektīvas kļūdas, proti, preču pavadzīmē norādot neprecīzu preču cenu, par ko no mazumtirgotāja puses tiek saņemts rēķins par soda naudas piemērošanu bez iepriekšēja brīdinājuma.
- 147 *Lietas dalībnieki norāda, ka pasūtītājiem, formējot preču pasūtījumus, var nebūt zināmas aktuālās preču piegādes cenas, par kurām SIA “Baltstor” (nevis pasūtītāji) kā starpnieks ir vienojies ar katru piegādātāju, jo saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem tieši SIA “Baltstor” visu kooperācijas dalībnieku uzdevumā vienojas ar piegādātājiem par preču piegādes cenām, akcijām, atlaidēm (u.c., piegādes noteikumiem).*
- 148 *Lietas dalībnieku norādes par to, ka SIA “Baltstor” kā starpnieks vienojas ar katru piegādātāju par aktuālām preču cenām un Baltstor mazumtirdzniecības kooperācijas partneri var nezināt aktuālās preču cenas, KP ieskatā ir atbildības pārlikšana uz piegādātāju. Jo SIA “Baltstor” kā mazumtirdzniecības kooperācijas starpnieka pienākums ir informēt tā partnerus par izmaiņām, tostarp cenu izmaiņām ar preču piegādātājiem, tādējādi nodrošinot efektīvas preču piegādes.*
- 149 *KP, izvērtējot visus SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” izrakstīto fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu, gadījumus, kas atspoguļoti šajā Lēmumā, konstatē, ka visos gadījumos, kas uzskaitīti 146. rindkopas 1.punktā, līgumsodi ir atzīstami par netaisnīgiem un nepamatotiem.*
- 150 *Attiecībā uz 52.rindkopā norādīto Lietas dalībnieki uzskata, ka KP secinājums ir neobjektīvs un neatbilstošs Lietā noskaidrotiem faktiem, jo saskaņā ar noslēgto līgumu piegādātājam jau sākotnēji ir pienākums piegādāt preces par nolīgto vai atsevišķi saskaņoto cenu, kas piegādātājam ir zināma iepriekš. Turklāt līguma noteikumi dod iespēju piegādātājam pašam 24 stundu laikā konstatēt savu kļūdu un izlabot to bez sankcijām, arī negaidot pircēja atgādinājumu. Turklāt, vērtējot konkrētos (*) samaksātos līgumsodus, KP nav ņēmusi vērā, ka, pusēm parakstot abpusēju aktu par parādu ieskaitu, piegādātājs ir izteicis konkrētu piekrišanu gan līgumsodam kā tādām, gan tā apmēram, gan samaksas veidam savstarpēja ieskaita formā. Lietas dalībnieki uzskata, ka (*) gan atzīst savu vainu līguma noteikumu pārkāpšanā, gan atzīst aprēķinātā līgumsoda un tā apmēra pamatotību 100% no neizpildīto saistību summas par preču nepiegādi vispār, kura maksimālo apmēru Civillikuma normas neierobežo.*
- 151 *Attiecībā uz SIA “Baltstor” izrakstīto fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu 100% apmērā no pamatparāda summas KP paskaidro, ka, lai gan Civillikums par preču nepiegādi vispār nenosaka konkrētu apjoma ierobežojumu, mazumtirgotājam, ņemot vērā savu iepirkuma varu pret piegādātājiem, ir jāspēj pamatot šāda pamatparāda summas piemērošana katrā konkrētajā gadījumā. KP konstatē, ka šādā situācijā lietderīgāks mehānisms sadarbības turpināšanai ar konkrēto piegādātāju būtu vienošanās par šī pasūtījuma izpildi, noskaidrojot faktiskos nepiegādes iemeslus.*

6. Piemērotie līgumsodi

- 152 *Lietas dalībnieki norāda, ka attiecībā uz fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu piegādātājam B un piegādātājam C (skat.56. līdz 66.rindkopu), nav saprotams KP pamatojums atzīt visas abu komercsabiedrību 27 epizodēs piemērotos līgumsodus par netaisnīgiem un nepamatotiem, jo neviena LR tiesību norma nenoteic, ka līgumsoda 100% apmērs no pamatparāda būtu kritērijs vai mēraukla līgumsoda samērīguma un taisnīguma noteikšanai. Lietas dalībnieki uzskata, ka zemāka apmēra līgumsoda piemērošana šādos gadījumos kļūtu bezjēdzīga un nenasniegtu nevienu no Civillikumā nostiprinātā līgumsoda institūta mērķiem.*
- 153 *KP, vērtējot līgumsoda pamatotību, vērtē katru konkrēto gadījumu individuāli. Izvērtējot KP*

rīcībā esošo informāciju par SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" piemērotajiem naudas sodiem, secina, ka nav pamatoti un samērīgi piemērot naudas sodu 100% apmērā no pamatparāda summas. Tāpat Lietas dalībnieki savos paskaidrojumos nav snieguši objektīvu pamatojumu, kāpēc līgumsods šādā apmērā būtu taisnīgs un pamatots.

- 154 KP norāda, ka no Lēmumā atspoguļotajiem SIA "Baltstor" izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu piegādātājam B divi no desmit (27.01.2016.Nr.16/40NM SD, 27.01.2016.Nr.16/36NM SD) un piegādātājam C vismaz viens fakturrēķins (15.11.2016.Nr.63947 FR) ir bijuši par neprecīzas cenas norādīšanu preču pavadzīmē, kad mazumtirgotājs piemērojis līgumsodu 100% apmērā un uz to attiecas jau iepriekš paustais KP viedoklis un secinājums, kas atspoguļoti šī Lēmuma 146. un 148.rindkopā.
- 155 Attiecībā uz pārējiem SIA "Baltstor" izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu, KP atzīst piemērotos līgumsodus par netaisnīgiem un nepamatotiem, jo lielākā daļa fakturrēķini par soda naudas piemērošanu piegādātājam B un piegādātājam C tika izrakstīti tieši par nepilnīgām preču piegādēm, ko norāda arī paši piegādātāji⁵⁷ un ar šo informāciju bija iepazinušies arī Lietas dalībnieki. Nepilnīgu piegāžu gadījumā par taisnīgām un pamatotām uzskatāmas sankcijas, kuru apmērs nepārsniedz 10% apmēru, taču konkrētos gadījumos SIA "Baltstor" piemērotie līgumsodi abām komercsabiedrībām tika noteikti 100% apmērā no pamatparāda summas.
- 156 Turklāt KP norāda, ka esošā SIA "Baltstor" datorsistēma, kas automātiski ģenerē fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu neizdala atsevišķi nepilnīgas preču piegādes un pilnīgas preču nepiegādes piegādātājiem izrakstītajās pretenziju vēstulēs un fakturrēķinos, jo arī par nepilnīgu preču piegāžu gadījumā sistēmā abi līguma pārkāpumi tiek atspoguļoti kā "preču nepiegāde". To apliecina arī SIA "Baltstor" datu ievades operatore un SIA "Lenoka" projektu vadītāja K.E.⁵⁸.
- 157 *Lietas dalībnieki norāda, ka attiecībā uz soda naudas piemērošanu piegādātājam D (skat. 4.tabulu un rindkopas no 68. līdz 71.) un piegādātājam E (skat. 5.tabulu un rindkopas no 72. līdz 76.), ka KP atsaucas uz Civillikuma 1716.pantu, kas nenosaka maksimālā apmēra ierobežojumus līgumsodam, kas noteikts par saistību neizpildi vispār, tātad tas var tikt noteikts arī 100% apmērā no nepiegādāto preču vērtības vai lielāks. Lietas dalībnieki vienlaicīgi norāda, ka konkrētos apstākļos jāņem vērā Civillikuma 1721.pants, kas nosaka: "Ja kāds izpilda tikai daļu no savas saistības, tad tomēr viņam jāsamaksā viss līgumsods, bet ne tikai samērīgā daļa". Turklāt no lietas faktiem izriet, ka piegādātājs D un piegādātājs E ir piekrituši gan savam pārkāpumam, gan līgumsodam un to labprātīgi samaksājis (piegādātājs D) vai tika panākta vienošanās par līgumsoda samazinājumu (*) apmērā no izrakstītās līgumsoda summas (piegādātājs E), neizvirzot iebildumus.*
- 158 KP norāda, ka Lēmumā ir sniegts viedoklis, kāpēc SIA "Lenoka" izrakstītie fakturrēķini par soda naudas piemērošanu (vismaz 4.tabulā atspoguļotie deviņi un arī 17.08.2016. Nr.16/4534PM SD, 17.08.2016. Nr.16/4537PM SD, 17.08.2016. Nr.16/4532PM SD, 04.04.2016. Nr.16/1820PM SD, 29.03.2016. Nr.16/1666PM SD, 17.03.2016. Nr.16/1334PM SD) ir atzīstami par netaisnīgiem un nepamatotiem. SIA "Lenoka" ir izrakstījusi šos uzskaitītos fakturrēķinus tieši par nepilnīgām preču piegādēm, ko apliecina arī 4.tabulā VI kolonnā atspoguļotais konkrēto pasūtījumu preču vienību skaits, uz kā pamatu tika izrakstīti konkrētie fakturrēķini un tas uzskatāmi apliecina, ka konkrētie pasūtījumi tika veikti par lielāku preču vienību skaitu nekā preču vienību skaits, kas netika piegādāts un par kuru izrakstīts fakturrēķins par soda naudas piemērošanu. Līdz ar to šie konkrētie fakturrēķini tika izrakstīti par nepilnīgām preču piegādēm, līdz ar to piemērotās sankcijas nav uzskatāmas par taisnīgām un pamatotām.
- 159 Attiecībā uz SIA "Lenoka" izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu piegādātājam E KP paskaidro, ka cenu novirzes gadījumā (08.02.2017.Nr.17/782NM SD,

⁵⁷ (*);

⁵⁸ 06.12.2017. Sarunu protokols starp KP un SIA "Lenoka" 6.lp, atbilde uz jautājumu Nr.10.

- 03.02.2017.Nr.17/703NM SD) SIA "Lenoka" piemērotais līgumsods 10% apmērā no pamatparāda summas aprēķināts no kļūdainās faktiskās piegādes cenas, kā rezultātā līgumsods pārsniedz 10% no pamatparāda summas, par ko puses vienojušās sadarbības līgumā, un tas atzīstams par netaisnīgu un nepamatotu (skat. 146. un 149.rindkopu). Savukārt attiecībā uz pārējiem SIA "Lenoka" izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu tie atzīstami par netaisnīgiem un nepamatotiem, jo lielākā daļa no tiem tika izrakstīti tieši par nepilnīgām preču piegādēm, ko norāda arī pats piegādātājs⁵⁹
- 160 Fakts, ka piegādātājs, konkrētajā gadījumā piegādātājs D ir samaksājis visus tai adresētos fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu no SIA "Lenoka" pats par sevi neliecina par piekrišanu šī līgumsoda pamatojumam un līgumsoda apmēram, pastāvot piegādātāja "baiļu faktoram" no konkrētā mazumtirgotāja (skat. 142.rindkopu).
- 161 Arī situācija, kad piegādātājs, konkrētajā gadījumā piegādātājs E vienojas ar mazumtirgotāju par piemērotās līgumsoda summas samazinājumu, automātiski neliecina par piegādātāja piekrišanu līgumsoda pamatojumam un tā apmēram.
- 162 Vienlaicīgi KP norāda, ka nav būtisks konkrēto epizožu skaits, kurās SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir izrakstījušas fakturrēķinus par netaisnīgu un nepamatotu soda naudu piemērošanu, jo daudz būtiskāks ir fakts, ka šie mazumtirgotāji šādu praksi Lēmumā apskatītajā termiņā piekopa sistemātiski pret KP izvēlēto pārtikas preču kategoriju piegādātājiem (13.rindkopa).
- 163 Attiecībā uz Lietas dalībnieku norādi, ka piemērojams arī Civillikuma 1721. pants KP norāda, ka jau iepriekš lēmuma IV4.1. apakšpunktā ir sniegusi savu skaidrojumu par to, kādi līgumsodi uzskatāmi par taisnīgiem un pamatotiem NMPAL kontekstā, turklāt KP norāda, ka NMPAL 6. panta pirmās daļas 11.punkts ir speciālā norma attiecībā pret Civillikumā minēto līgumsodu regulējumu.
- 164 *Lietas dalībnieki attiecībā uz KP secinājumiem par SIA "Lenoka" izrakstītajiem fakturrēķiniem par piemēroto soda naudas piemērošanu piegādātājam F, piegādātājam H, piegādātājam G, piegādātājam J, piegādātājam K, piegādātājam M, piegādātājam N, piegādātājam O attiecībā uz līgumsodiem par cenu novirzēm norāda tos pašus iebildumus, kas atspoguļoti šī Lēmuma 144., 145. rindkopā. Savukārt attiecībā uz izrakstītajiem līgumsodiem par preču nepilnīgu piegādi un nepiegādi vispār Lietas dalībnieki norāda argumentu, kas pausts šī Lēmuma 157.rindkopā. Turklāt Lietas dalībnieki norāda, ka visi piegādātāji, kas samaksājuši konkrētos fakturrēķinus par soda naudas piemērošanu, līgumsodu apmēru ir tālād atzinuši par pamatotu.*
- 165 KP norāda, ka 6.tabulā atspoguļotie līgumsodi ir atzīstami par netaisnīgiem un nepamatotiem, kas izrakstīti piegādātājam F, jo divi no tiem (24.02.2017.Nr.17/1050NM, 18.12.2016. Nr.16/6838PM SD) ir izrakstīti par cenu neprecizitāti un abos gadījumos pārsniedz 10% no pamatparāda summas (pamatojumu skat. 146. un 149.rindkopā). Tas pats attiecas arī uz 7.tabulā atspoguļotajiem līgumsodiem, kas izrakstīti piegādātājam G (08.03.2017.Nr.17/1281NM SD, 05.09.2016. Nr.16/4770NM SD), uz 8.tabulā atspoguļotajiem līgumsodiem, kas izrakstīti piegādātājam H (15.07.2016.Nr.16/3867NM SD, 21.10.2016.Nr.16/5896NM SD), uz 14.tabulā atspoguļotajiem līgumsodiem, kas izrakstīti piegādātājam M (17.03.2017.Nr.17/1499NM SD, 17.03.2017.Nr. 17/1471NM SD), uz 15.tabulā atspoguļotajiem līgumsodiem, kas izrakstīti piegādātājam N (01.04.2016.Nr. 16/1758NM SD, 17.06.2016 Nr. 16/3271NM SD), uz 16.tabulā atspoguļoto līgumsodu, kas izrakstīts piegādātājam O (04.04.2017.17/1642NM). Pārējos gadījumos, kas atspoguļoti norādītajās tabulās SIA "Lenoka" piemērojusi līgumsodu par nepilnīgām⁶⁰ preču piegādēm 100% apmērā, kas atzīstami par netaisnīgiem un nepamatotiem līgumsodiem.
- 166 *Lietas dalībnieki norāda, ka KP nepareizi ir atreferējusi tās rīcība esošos dokumentus un līdz ar to izteikusi secinājumu 93.rindkopā. Lietas dalībnieki norāda, ka piegādātāja I atzītie līgumsodi nav samaksāti, bet gan ir savstarpēji dzēsti ar abpusēju vienošanos.*

⁵⁹ (*);

⁶⁰ (*);

- 167 KP norāda, ka saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu, sankcijas 100% apmērā no pamatparāda summas uzskatāmas par netaisnīgām un nepamatotām arī gadījumos, ja līgumsods netiek samaksāts, bet mazumtirgotājs un piegādātājs ir panākuši vienošanos par mazumtirgotāja veikto savstarpējo ieskaitu, tādā veidā nodrošinot aprēķinātā līgumsoda samaksu. Tāpat KP jau iepriekš paskaidrojusi, ka, ņemot vērā SIA “Baltstor” mazumtirdzniecības kooperācijas iepirkumu varu, nevar runāt par vienošanos, kur abas puses ir bijušas vienlīdzīgas.
- 168 *Lietas dalībnieki attiecībā uz šī Lēmuma 104.rindkopā norādīto, paskaidro, ka piegādātājam L ir piešķirtas izņēmuma tiesības atteikties no pasūtījuma izpildes, uzliekot pienākumu paziņot par to vienu darba dienu pirms norunātā piegādes brīža. Neraugoties uz šo privilēģēto stāvokli, piegādātājs L joprojām turpina regulāri pārkāpt līguma noteikumus un savus paziņojumus sistemātiski iesniedz pēc līgumā noteiktā termiņa. SIA “Lenoka” un piegādātājs L domstarpības tika atrisinātas pusēm vienojoties, t.i., nevis saņemot kompensāciju, bet pēc piegādātāja L iniciatīvas uz abpusēji izdevīgiem noteikumiem panākot jaunu vienošanos par jaunu produkcijas akciju.*
- 169 KP neapšaubā nepieciešamību šādos gadījumos, kad netiek atbilstoši ievēroti sadarbības līgumā atrunātie nosacījumi, piegādātājam piemērot naudas sodu. Taču šiem izrakstītajiem fakturrēķiniem par soda naudas piemērošanu no mazumtirgotāja puses jābūt taisnīgiem un pamatotiem. Attiecībā uz Lietas dalībnieku norādīto, ka (*) KP neizslēdz arī šī piegādātāja “baiļu faktora” ietekmi, kas detalizētāk aprakstīta šī lēmuma 142.rindkopā.
- 170 Turklāt šī lēmuma **Error! Reference source not found.**rindkopā atspoguļotais e-pasta piemērs skaidri norāda uz faktu, kad piegādātājs L nosūtīja informatīvu e-pasta paziņojumu SIA “Lenoka” saistībā ar problēmām ar preču piegādi turpmākās divas nedēļas, e-pasts tika nosūtīts iepriekšējā darba dienā, taču SIA “Lenoka” nebija ņēmusi vērā šo paziņojumu izrakstījusi fakturrēķinus par preču nepilnīgām piegādēm.
- 171 *Lietas dalībnieki norāda, ka SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” savā darbībā vienpusēji neveic aprēķināto līgumsodu vienpusēju ieskaitīšanu (skat. 2928.rindkopu), jo piegādātāju neapstrīdēto līgumsodu ieskaits tiek veikts tikai un vienīgi uzņēmumam un piegādātājam abpusēji vienojoties.*
- 172 KP atkārtoti norāda, ka fakts, ka piegādātājs ir norēķinājies par tam izrakstītiem netaisnīgiem un nepamatotiem līgumsodiem, vai nav tiešā veidā norēķinājies, piemēroto līgumsodu dzēšot ar vienpusēju/abpusēji ieskaitu, piedāvājot apmaiņā papildu preču akcijas vai panākot cita veida vienošanos, neattaisno mazumtirgotāja rīcību, izrakstot fakturrēķinus par netaisnīgu un nepamatotu līgumsodu piegādātājiem. Turklāt fakts, ka piegādātājs neiebilst pret mazumtirgotāja izrakstīto fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu skaidrojams ar “baiļu faktoru” (skat. 142.rindkopu).
- 173 *Lietas dalībnieki daļēji piekrīt KP viedoklim attiecībā uz to līgumsoda summas daļu, kas pasūtītāju saistību nepilnīgas izpildes gadījumā pārsniedz 10% robežu. Vienlaikus Lietas dalībnieki norāda, ka Civillikuma 1716.pants nenoteic maksimālo apmēra ierobežojumus, kas noteikts par saistību neizpildi vispār. Savukārt Civillikuma 1717.pants noteic, ka līgumsoda apmēru noteic līdzīgi, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei. Jāņem vērā arī Civillikuma 1721.pants. No šīm tiesību normām to kopsakarā izriet, ka daļējas preču piegādes gadījumā Civillikums uzliek pienākumu parādniekam maksāt visu līgumsodu.*
- 174 KP norāda, ka NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkts ir speciālā norma un par tās interpretāciju Lietas dalībnieki ir bijuši informēti arī pirms lietas ierosināšanas NMPAL ieviešanas tirgus uzraudzības ietvaros⁶¹. Līdz ar to KP noraida šādus Lietas dalībnieku argumentus.

⁶¹ KP 03.05.2016. atbildes vēstule Nr.5-11/513 “Par skaidrojuma sniegšanu” uz SIA “Baltstor” 19.04.2016. iesniegumu Nr.17; KP amatpersonas sūtītais 23.05.2016, e-pasts 9:19 SIA “Baltstor” valdes locekļiem I.G. ar e-pasta priekšmetu: par KPI apmeklējumu 5.05.2016.

- 175 *Lietas dalībnieki uzskata par nepamatotu, neobjektīvu un lietā esošiem pierādījumiem neatbilstošu KP paziņojumos izdarīto secinājumu, ka SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" piemērojušas netaisnīgus un nepamatotus līgumsodus piegādātājiem kopā vismaz 110 epizodēs. KP ir aplūkojusi situāciju atrauti no piegādātāju pieļauto pārkāpumu un kļūdu pamatcēloņa – piegādātāju negodprātīgās vai nolaidīgās darbības vērtējuma, rezultātā nonākot pie neobjektīviem secinājumiem, ka Baltstor kā kooperācijas izveidotās preču pasūtīšanas sistēmas mērķis ir gūt sistemātisku papildu peļņu ar līgumsodiem.*
- 176 KP iebilst šādam Lietas dalībnieku apgalvojumam, jo visi šajā Lēmumā ietvertie apkopojumi, izvērtējumi un secinājumi skaidri norāda uz SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" sistemātisku darbību vismaz laika posmā no 01.01.2016. līdz 31.03.2017., piemērojot piegādātājiem netaisnīgas un nepamatotas sankcijas.
- 177 Vienlaicīgi KP norāda, ka ir izvērtējusi SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" sadarbību ar pārtikas preču piegādātājiem tikai piecās atsevišķās preču kategorijās un nav vērtējusi SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" sadarbību ar pilnīgi visiem pārtikas preču piegādātājiem. Tāpat KP norāda, ka nav būtisks konkrēto epizožu skaits, kurās SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir izrakstījušas faktūrrēķinus par netaisnīgu un nepamatotu soda naudu piemērošanu, bet gan fakts, ka šie mazumtirgotāji šādu praksi Lēmumā apskatītajā termiņā piekopusi sistemātiski attiecībā uz Lēmumā izvēlēto pārtikas preču grupu piegādātājiem.
- 178 KP neapšaubā nepieciešamību gadījumos, kad netiek atbilstoši ievēroti sadarbības līgumā atrunātie nosacījumi, piegādātājam izrakstīt faktūrrēķinus par soda naudas piemērošanu. Taču šiem izrakstītajiem faktūrrēķiniem par soda naudas piemērošanu no mazumtirgotāja puses jābūt taisnīgiem un pamatotiem, nosakot samērīgus, normatīvos aktos atbilstošus līgumsoda apmērus.
- 179 KP konstatē, ka šādas mazumtirgotāja darbības (t.sk., sadarbības nosacījumu ietveršana sadarbības līgumos) ir veicinājušas NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpumu:
- atbildības nesamērīgums sadarbības līgumā starp mazumtirgotāju un piegādātāju, proti, nosakot nesamērīgus nosacījumus piegādātājam par informēšanas termiņu par preču nepiegādi un mazumtirgotājam par preču pasūtījumu veikšanu;
 - mazumtirgotājs pie pasūtījumu veikšanas nenorāda preču cenu pasūtījumā, kas būtiski varētu novērst piegādātāju pieļautās kļūdas cenu novirzei pie preču piegādes.
- 180 KP norāda uz šādiem SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" darbībā īstenotajiem aspektiem, kas neatbilst taisnīgu un pamatotu līgumsodu piemērošanai saskaņā ar NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktu:
- līgumsoda apmērs par nepilnīgu preču pasūtījuma izpildi pārsniedz taisnīga un pamatota līgumsoda apmēru, t.i., 10% no pamatparāda summas;
 - nosakot līgumsodu preču cenu neprecizitātes gadījumos tas tiek aprēķināts no nepareizās preču pavadzīmē norādītās (augstākās) cenas, kas nav pamatparāda summa un līdz ar to līgumsoda apmērs pārsniedz taisnīga un samērīga līgumsoda apmēru, t.i., 10% no pamatparāda summas.

VI Atbildība

7. Rakstveida apņemšanās

- 181 Saskaņā ar KL 27.² panta otro daļu lēmumu par lietas izpēti izbeigšanu var pieņemt, ja tirgus dalībnieks rakstveidā apņemas pildīt noteiktus tiesiskos pienākumus, kas novērš konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu, un KP, izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uzskata to par lietderīgu.

- 182 SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka”, sniedzot viedokli saistībā ar KP konstatētajiem faktiem, lūdza KP izbeigt Lietas izpēti, uzliekot Lietas dalībniekiem tiesisko pienākumu, kas paredzētu Lietas dalībniekiem pienākumu veikt grozījumus piegādes līgumos, konkretizējot un diferencējot līgumsodu piemērošanas gadījumu, konkretizējot piegādātāju tiesības noteiktā termiņā paziņot par nespēju piegādāt precī, kā arī konkretizējot līgumsodu paziņošanas un iebildumu izteikšanas un izskatīšanas kārtību, samazinot līgumsoda maksimālo apmēru par nepiegādi vispār, konkretizējot līgumsoda par cenu novirzi aprēķināšanas bāzi, nodrošinot līgumsoda nošķiršanu no cenu novirzes kompensācijas.
- 183 KP norāda, ka SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka”, pārkāpjot NMPAL 6. panta pirmās daļas 11. punktā noteikto aizliegumu, proti, nosakot piegādātājiem netaisnīgas un nepamatotas sankcijas par līguma noteikumu pārkāpumiem, ir īstenojušas savu iepirkuma varu attiecībā pret piegādātājiem vismaz laika periodā no 01.01.2016. līdz 31.03.2017.
- 184 Pieņemot lēmumu par Lietas izpētes izbeigšanu ar rakstveida apņemšanos Lietas izpētes stadijā, kad tikušas veiktas procesuālās darbības atbilstoši KL 26.panta sestajai un septītajai daļai, KP pilnībā nesasniegta KL 27.² panta otrās daļas mērķi – iespējami ātrāk novērst konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu tirgos pēc lietas izpētes uzsākšanas, tirgus dalībniekiem apņemoties pildīt noteiktus tiesiskos pienākumus.
- 185 Izvērtējot izteikto lūgumu, Lietā konstatētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, lietas procesuālo stadiju, kā arī ņemot vērā iepriekš minēto, KP neatzīst par lietderīgu izbeigt Lietas izpēti ar rakstveida apņemšanos.

8. Tiesiskais pienākums

- 186 KL 8.panta pirmās daļas trešais punkts nosaka, ka KP *pieņem lēmumus par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu*. Tiesiskā pienākuma uzlikšana ir vērsta uz tirgus dalībnieka, kas nav ievērojis NMPAL noteikto, negodīgas mazumtirdzniecības prakses seku novēršanu un pārkāpuma pārtraukšanas veidu, tostarp pārkāpuma turpmāku nepieļaušanu, lai nodrošinātu NMPAL mērķi - ierobežot mazumtirgotāja iepirkuma varas izmantošanu pret piegādātājiem, lai līdzsvarotu piegādātāju un mazumtirgotāju intereses mazumtirdzniecībā.
- 187 SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” savos paskaidrojumos nav sniegusi pierādījumus, kas attaisnotu laika posmā no 01.01.2016. līdz 31.03.2017. piemēroto līgumsodu apmēra taisnīgumu un pamatotību. Toties SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” paskaidrojumos norādījušas, ka kopš 01.06.2017. mazumtirgotāji ieviesuši būtiskas izmaiņas līgumsodu aprēķināšanas un piemērošanas procesā, kā rezultātā praksē netiek piemēroti līgumsodi 100% apmērā par preces nepilnīgu piegādi par regulārām cenām un šādos gadījumos līgumsoda apmērs tiek noteikts kā 10% no nepiegādāto preču vērtības⁶².
- 188 KP konstatējusi, ka kopš 01.06.2017. līdz lēmuma pieņemšanas brīdim SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” izrakstīto fakturrēķinu par soda naudas piemērošanu soda naudas apmērs tiek noteikts 10% no pamatparāda summas attiecībā uz nepilnīgām preču piegādēm, kas nav pretrunā ar NMPAL 6.panta 11.punktā noteikto. To apliecina gan abu mazumtirgotāju papildu sniegtā informācija, gan arī papildus sniegtā informācija no piegādātājiem⁶³. Tajā pašā laikā attiecībā uz cenu neprecizitātēm preču piegādes cenās, KP nav no lietas dalībniekiem guvusi pierādījumus, ka mazumtirgotāji neturpina praksi piemērojot soda naudu vairāk kā 10% apmērā no pamatparāda summas un netaisnīgu aprēķināšanas metodiku, proti, 10% līgumsodu

⁶² SIA “Lenoka” un SIA “Baltstor” 26.02.2018. Paskaidrojumi par SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” viedokli Konkurences padomes ierosinātajā pārkāpuma lietā Nr.TL/5-11/17/1, 7.2.punkts.

⁶³ Piemēram, 21.11.2017. Nr. 17/4480PM SD, 11.12.2017. Nr. 17/4672PM SD, 15.12.2017. Nr. 70667 FR, 01.08.2017. Nr. 17/512PM SD, 22.12.2017. Nr. 17/852PM SD, 08.01.2018. Nr. 18/149PM SD, 31.01.2018.Nr. 18/328PM SD.

aprēķinot no faktiskās preču pavadzīmē norādītās nepareizās (augstākās) cenas, nekā nolīgtā cena (kontroles piegādes cena), par kuru vienojušās abas puses, turklāt līgumsodā ietverot arī cenu starpības kompensāciju. Vienlaikus KP rīcībā esošā informācija liecina, ka šāda prakse tiek turpināta arī pēc 01.06.2017.⁶⁴

- 189 KP, izvērtējot Lietuvā konstatētos faktiskos apstākļus un ņemot vērā samērīgumu un lietderības apsvērumus, secina, ka SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" ir uzliekams tiesiskais pienākums, kas nodrošinātu Lēmumā konstatētā pārkāpuma, kas izpaužas kā netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošana pārtikas preču piegādātājiem, izbeigšanu un nepieļaušanu nākotnē. Līdz ar to SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir uzliekams tiesiskais pienākums izbeigt konstatēto pārkāpumu pret pārtikas preču piegādātājiem.

9. Naudas soda aprēķins

9.1. Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats

- 190 Ņemot vērā konstatētos faktus un pierādījumus kopsakarā, kuru izvērtējums sniegts šajā Lēmumā, secināms, ka SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" darbības atbilst NMPAL 6. panta pirmās daļas 11. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskajam sastāvam.
- 191 Saskaņā ar NMPAL 9.panta pirmo daļu, *ja Konkurences padome konstatē mazumtirgotāja darbībā šā likuma 5., 6., 7. vai 8.panta pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu.*
- 192 Lēmuma pieņemšana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no NMPAL pārkāpuma izdarīšanas. Saskaņā ar taisnīguma principu par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Savukārt naudas soda mērķis ir sodīt uzņēmumu par prettiesiskām darbībām, kā arī atturēt gan attiecīgo uzņēmumu, gan citus tirgus dalībniekus no iespējamajiem konkurences tiesību noteikumu pārkāpumiem⁶⁵. Tādējādi rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas⁶⁶.
- 193 Saskaņā ar NMPAL 9.panta otro daļu, KP ir tiesīga piemērot mazumtirgotājam naudas sodu līdz 0.2 procentiem no tā neto apgrozījuma pēdējā pārskata gadā, bet ne mazāk kā 70 euro.
- 194 Lai noteiktu naudas soda apmēru, KP izvērtē pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 29.03.2016. noteikumiem Nr.179 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā un Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 5., 6., 7. un 8.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.179) kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.
- 195 Noteikumu Nr.179 3.punkts nosaka, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Šāds soda apmērs atspoguļo likumdevēja viedokli par aizskarto sabiedrības interešu nozīmīgumu, nepieciešamību nodrošināt soda preventīvu un sodošu iedarbību, pārkāpuma radīto seku ietekmi. SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" informēja KP, ka līdz 26.02.2018. nav noteikti datumi, kuros tiks sasauktas dalībnieku sapulces 2017.gada pārskatu apstiprināšanai. Līdz ar to SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" naudas sods aprēķināms no 2016.gada neto apgrozījuma (skat.18.tabulu).

⁶⁴ Piemēram, Faktūrrēķini: 26.10.2017.Nr. 17/4204NM CN, 12.01.2018.Nr. 18/190NM CN, 05.01.2018. Nr. 18/2NM CN, 14.07.2017. Nr. 17/482NM SD.

⁶⁵ EST 29.06.2006. sprieduma lietā C-289/04 P, Showa Denko KK, 16.parágrāfu

⁶⁶ Pirmās instances tiesas 08.10.2008. spriedums lietā Nr.T-68/04, SGL Carbon AG, 49.punkts

Lietas dalībnieku neto apgrozījums (EUR) 2016.gadā

<i>Lietas dalībnieks</i>	<i>Neto apgrozījums (EUR)</i>
SIA "Baltstor"	30 074 113
SIA "Lenoka"	134 416 955

Avots: Lietas dalībnieku 2016.gada pārskati

9.2. Pārkāpuma smagums

- 196 Saskaņā ar Noteikumu Nr.179 12.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.
- 197 Saskaņā ar Noteikumu Nr.179 13.punktu, nosakot pārkāpuma **smaguma** pakāpi, ņem vērā:
- 1) pārkāpuma **veidu**. Saskaņā ar Noteikumu Nr.179 14.punktu pēc pārkāpuma veida aizliegta negodīgas mazumtirdzniecības prakse ir klasificējama kā viegls pārkāpums. Ja ir izdarīts viegls pārkāpums atbilstoši Noteikumu Nr.179 17.1.apakšpunktam naudas sods nosakāms līdz 0,15 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.
 - 2) Pārkāpuma radītās vai iespējamās **sekas**. Lietā konstatēts, ka SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir piemērojušas piegādātājiem netaisnīgus un nepamatotus līgumsodus, tādā veidā pārkāpuma rezultātā piegādātājiem ir radītas konkrētas negatīvas sekas, kas radušās samaksājot vai citādā veidā dzēšot Lietas dalībnieču piemērotos līgumsodus.
 - 3) Tirgus dalībnieka **lomu** pārkāpumā. Saskaņā ar Noteikumu Nr.179 15.punktu, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem - tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators un/vai pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma. Lietā iegūtā informācija liecina, ka SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir pārkāpuma iniciatores, kuru lomas pārkāpumā vērtējamas kā aktīvas, jo SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir piemērojušas piegādātājiem netaisnīgus un nepamatotus līgumsodus.
- 198 Ņemot vērā iepriekš minēto un izvērtējot pārkāpuma smagumu, pārkāpuma sekas un lietas dalībnieku lomu pārkāpumā, naudas sods (procentuāli) lietas dalībniekiem nosakāms no to 2016. gada neto apgrozījuma, t.i., SIA "Baltstor" 0,05% apmērā no 2016. gada neto apgrozījuma un SIA "Lenoka" 0,05% apmērā no 2016.gada neto apgrozījuma.

9.3. Pārkāpuma ilgums

- 199 Atbilstoši Noteikumu Nr.179 19.1., 19.2. un 19.3. apakšpunktam, ja pārkāpuma ilgums nepārsniedz gadu, tad saskaņā ar Noteikumu Nr.179 17.1. apakšpunktu noteikto naudas soda apmēru nepalielina, taču, ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas soda palielinājums nosakāms līdz 0,02 procentiem.
- 200 Iegūtie pierādījumi liecina, ka SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" darbības, kuras satur NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punkta pārkāpumu, ilgušas no 01.01.2016. SIA "Baltstor" un SIA "Lenoka" norādījušas, ka kopš 01.06.2017. mazumtirgotāji ieviesuši būtiskas izmaiņas līgumsodu aprēķināšanas un piemērošanas procesā, kā rezultātā praksē netiek piemēroti līgumsodi 100% apmērā par preces nepilnīgu piegādi par regulārām cenām un šādos gadījumos līgumsoda apmērs tiek noteikts kā 10% no nepiegādāto preču vērtības jeb pamatparāda summas. Norādītais liecina, ka nepamatoto un netaisnīgi piemērotu līgumsodu par nepilnīgu preču piegādi piemērošanas prakse no SIA "Lenoka" un SIA "Baltstor" ir pārtraukta kopš 01.06.2017., uz ko norāda piegādātāju sniegtās preču pavadzīmes un apliecinājums no SIA

“Baltstor” un SIA “Lenoka”. Vienlaicīgi KP norāda, ka tā kā NMPAL spēkā stājās 01.01.2016. un pirmais tā darbības gads tika uzskatīts par konsultāciju gadu, kura laikā KP veica dažādus izglītojošos pasākumus tirgus dalībniekiem, t.sk., attiecībā uz SIA “Baltstor”, vienlaicīgi veicot apmeklējumus pie mazumtirgotājiem un skaidrojot NMPAL normu ieviešanu praksē, līdz ar to, nosakot naudas sodu 2016.gadu neieskaita pārkāpuma ilgumā, kā rezultātā pārkāpuma ilgums gan SIA “Baltstor”, gan SIA “Lenoka” nepārsniedz gadu un naudas soda apmēru nepalielina.

9.4. Naudas soda apmērs, ievērojot pārkāpuma smagumu un ilgumu

- 201 Atbilstoši Noteikumu Nr.179 16.punktam kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar šo noteikumu 17. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.
- 202 Tādējādi naudas sods, kas noteikts atbilstoši Noteikumu Nr.179 17. un 19.punktam un ņemot vērā iepriekš norādītos faktiskos apstākļus, SIA “Baltstor” nosakāms 0,05% apmērā no 2016.gada neto apgrozījuma un veido 15 037,06 EUR, bet SIA “Lenoka” nosakāms 0,05% apmērā no 2016.gada neto apgrozījuma un veido 67 208,48 EUR.

9.5. Atbildību pastiprinošie/ mīkstinošie apstākļi

- 203 Saskaņā ar Noteikumu Nr.179 20.punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 20.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem. KP nekonstatē Noteikumu Nr.179 20.1.apakšpunktā norādītos atbildību pastiprinošos apstākļus, tādēļ kopējais naudas soda apmērs nav palielināms.
- 204 Saskaņā ar Noteikumu Nr.179 22.punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv kāds no atbildību mīkstinošiem apstākļiem.
- 205 Lietas izpētes gaitā konstatēts, ka SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” brīvprātīgi novērsuši īstenoto pārkāpumu, kas izpaudies kā netaisnīgu un nepamatotu līgumsodus noteikšana piegādātājiem par preču nepilnīgu piegādi. Ņemot vērā, ka abi mazumtirgotāji šo pārkāpumu novērsuši brīvprātīgi, naudas soda apmērs samazināms abiem Lietas dalībniekiem par 10% no aprēķinātajiem naudas sodiem.

9.6. Galīgais naudas soda aprēķins

- 206 Galīgais naudas soda apmērs nosakāms, ievērojot lēmuma 8.5.apakšpunktā piemēroto naudas soda samazinājumu SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka”. Līdz ar to galīgais naudas soda apmērs SIA “Baltstor” nosakāms 13 533 *euro* apmērā un SIA “Lenoka” nosakāms 60 487 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, NMPAL 4.panta pirmo daļu un 6.panta pirmās daļas 11.punktu, 9.pantu, Administratīvā procesa likuma 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 29.03.2016. noteikumu Nr.179 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā un Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 5., 6., 7. un 8.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 3., 12. - 17., 19., 22. punktu, Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt NMPAL 6.panta pirmās daļas 11.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” darbībās.
2. Uzlikt SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” tiesisko pienākumu izbeigt konstatēto pārkāpumu, kas izpaužas kā netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošana pārtikas preču

- piegādātājiem.
3. Uzlikt SIA “Baltstor” naudas sodu 13 533 EUR (trīspadsmit tūkstoši pieci simti trīsdesmit trīs *euro*) apmērā.
 4. Uzlikt SIA “Lenoka” naudas sodu 60 487 EUR (sešdesmit tūkstoši četri simti astoņdesmit septiņi *euro*) apmērā.
 5. Uzlikt par pienākumu SIA “Baltstor” un SIA “Lenoka” naudas sodu 45 dienu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē, reģ. Nr.90000050138, kontā LV78TREL1060001019900, kods TREL LV22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas. Atbilstoši KL 27.¹ pantā noteiktajam lēmuma pārsūdzēšana neaptur uzlikto tiesisko pienākumu izpildi.

Ar šo lēmumu uzlikto tiesisko pienākumu labprātīgas neizpildes gadījumā Konkurences likuma 8.¹ pantam Konkurences padome var uzsākt tiesisko pienākumu piespiedu izpildi, izdodot izpildrīkojumu un piemērojot piespiedu naudu. Piespiedu izpilde tiks veikta uz izpildrīkojuma adresāta rēķina, Saskaņā ar Konkurences likuma 8.¹ panta otro daļu brīdinājums nav pārsūdzams.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja p.i.

J.Račko